

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Munkára, urak!

Budapest, február 4.

(s.) Munkára, urak! Ezzel a felhívással végződik az osztrák császár mai trónbeszéde, amelyet az új birodalmi tanácshoz intézett. Azt fogják mondani, ebben a felhívásban szigorú intelem van. Azt mondják, ez van benne: munkára, urak, mert ha ez a felhívásom sikertelen marad, akkor most utoljára szólítottam munkára az urakat. Lehet, hogy így van. Lehet, hogy ez a komoly szózat utolsó alkotmányos szövege az osztrák császárnak. Mi csak egyet tudunk: azt, hogy az osztrák császár ezt az eshetőséget nem akarja. Az az osztrák császár, aki így beszél a parlamenthez, egy hatalmas, mindenképp szilárdan helytálló akaratot tanusít: azt az akaratot, hogy alkotmányos osztrák császár akar maradni.

Erről a szívós akaratról tanuskodik már maga az is, hogy ez a mostani parlament összeülhetett. Szerencsétlen emlékeztető elődje mindent elkövetett arra, hogy ne legyenek többé utódai. Áldatlan duhajkodásban pocskolta el a tulajdon életerejét és vele a hitet is az osztrák parlamentarizmust életerejében. A meddőségnek felülmulthatatlanul tökéletes típusa lett az osztrák alkotmányosság szervezete. Hogy valaha gyümölcsöző lehessen, kicsoda merete volna még hinni? Kicsoda? A császár.

Az az uralkodó, aki félszázaddal ezelőtt abszolút hatalommal lett urává széles birodalmának; a kibe egész nevelése a korlátlan uralkodói hatalom öntudatát oltotta bele, s aki Ausztriát az alkotmányt is abszolút hatalommal oktroyálta: most legelső védője ennek az alkotmánynak, s talán az egyetlen ember Ausztriában, aki még hisz ebben az alkotmányban és aki feláldozni semmiképp sem akarja sem a maga hitét, sem Ausztria alkotmányát. A rendületlenül alkotmányos akaratú és alkotmányos hitű

uralkodónak ez a hite és ez az akarat szülte az osztrák alkotmányosság fenntartásának eddigi kísérleteit, és szülte ezt a mostani parlamentet is és ennek a komoly, meleg megnyilatkozása ez a mai trónbeszéd is.

Az alkotmányossághoz való törhetetlen ragaszkodás, a parlamentáris kormányformának elszánt védelme sugárzik a trónbeszédnek minden mondatából. Már az is, hogy első dolgának tartja a sürgősrendelekek parlamenti szankciójának a megemlítését; azután hogy a tizenegyedik paragrafus szigorításáról, tehát a kormány hatalmának szűkítéséről, a parlament hatáskörének tágításáról beszél; azután a nyelvkérdés szigorúan alkotmányos módon való elintézésének hangoztatása: mindez ékesen hirdeti az uralkodónak, hogy úgy mondjuk, intranzigens alkotmány szeretettel, mint ahogy erről beszél az egész beszéd hangja, amely csupa engesztelés s a komoly intelmek mellett csupa jóakaratu ígéret és biztatás. Munkára, urak, dolgozzanak és munkában fogják látni Ausztria népeit. Munkára, urak, hogy élvezhesse Ausztria a parlamentáris munka gyümölcseit, a dolgozó parlamentarizmus áldásait. A parlamentarizmusnak dolgoznia kell, hogy áldásos lehessen; a parlamentnek dolgoznia kell, hogy a parlamentarizmus fennmaradhasson.

Lehet, hogy ez a sok szép ígéret, ez a sok szép biztatás hiábavaló marad; lehet, hogy hiábavaló a komoly intelmek. Lehet, hogy utolsó ez a trónbeszéd és ez az egész kísérlet. De ha így lesz, akkor Ausztria magára vessen. Ha az osztrák nép elveszti alkotmányát, akkor ő maga akarta így. Az osztrák császár megmutatta világosan, hogy mást akart.

Különös látvány bizony, hogy egy alkotmányos államban a két tényező közül, amely egyfelől támadja, másfelől védi az alkotmányosságot: az uralkodó az, aki védi, a nép az, amely támadja. Holott pedig az uralkodó az, akinek a jogát az alkotmány megszorítja

és a nép az, amelynek a jogát az alkotmány biztosítja. Am ez a látvány, amilyen különös, annyira megnyugtató — minekünk. Azt láthatjuk mi benne, hogy bármilyen történjék is Ausztriában, a magyar alkotmány épségét nem fenyegeti veszedelem. Megnyugtató látvány az nekünk, hogy Ausztria császára, aki Istennek igazi kegyelméből magyar király is, semmi szín alatt nem akar letérni az alkotmányos uralkodás teréről, amíg csak lehet, sőt még akkor is ragaszkodik hozzá, mikor már alig lehet. Megnyugtató látvány az nekünk, hogy mikor már odaát minden az alkotmányos kormányzás lehetősége ellen fordul, egyetlenegy tényező van, aki az általános felfordulás közben méltóságos nyugalommal, vasakarral áll meg őrhelyén és ez az egy tényező az alkotmányos érzésében meg nem rendíthető bölcs uralkodó.

Ezt az alkotmányos érzületét, az alkotmánynak ezt a rajongó szeretetét a magyar királytól tanulta az osztrák császár. A magyar történelem legújabb korszakának tanulságai fejlesztették ki azt a nagystílusú alkotmányos érzületet, amely az alkotmányos Ausztria felbomlását olyan hősi erővel tartóztatja fel mindmostanáig. És ime, most örvendező megnyugvással láthatjuk azoknak a tanulságoknak mireánk is roppant értékes eredményét.

Negyedfél évszázadon keresztül keserves harc folyt a magyar alkotmányért a magyar nemzet és uralkodója között. Ez a harc régóta befejeződött. És most biztos, nyugodt öntudattal mondhatjuk el, hogy fel sem ujlhat többé. Ausztria felől nem fenyegeti veszedelem a mi ezredéves alkotmányunkat. Busmagyarok, akik keserű nótákat zengtetek a bécsi kézről, elhallgathattok immár. Hallgassatok és áldjátok velünk azt a bécsi kezet. A magyar alkotmányt nem fenyegeti, hanem velünk együtt óvja, oltalmazza minden vihar ellen az a bécsi kéz.

TÁRCA.

A diák.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thury Zoltán.

Az alkonyatra hirtelen rácsapott az este, mint valami nagy fehér madár. Hő volt mindenfelé, a végtelenségig fehér mező, amiből villamosan, szikrázva ömlött ki a világosság, bár az ég fekete volt és az egész boltozaton sehol egy csillog se bujt elő a fellegek alól. A hegyoldalról a házra meg az udvarra nézett a temető, néhány márványkő, ami félig belesüppedt a hóba és sok kis kereszt, aminek a redves fekete fáján megolvadt a hó. Aztán körül, messze semmiféle élet. Álmosan, törődötten tettek-vettek az udvarban is. Lenn a palánk mellett a sütökemeneből tűz világított ki. A sárga fényben árnyak jártak s egy alak ritmikus, egyforma mozdulatokat tett a karjaival: — egy kettő, egy kettő. Egy cseléd dagasztott benn. Kihallatszott a tészta puggása. Egy kocsisforma ember lovakat vezetett a váluhoz, azután meg ökröket, egy tejelő bivalyt, ami után bután bőve sirt a borju s a sütökemene meleg oldalához lapulva egyet-egyet vakkantott a kutya. Bann a faluban bongani kezdett egy harang s az asszony, aki a házból kijött, keresztet vetett s mormogott valamit. Nagykedőbe volt pakolva s még kövőbbnek látszott, mint amilyen voltaképpen volt. Ahogy végigdögött az udvaron, a libához hasonlított s amikor szólt, mintha hápogott volna. El-elfulladt a

hangja a zsírban, ami nagy tokában gyűlt össze az álla alatt.

Az udvar közepén hirtelen megállott. Csengetyű-szó ütötte meg a tület. Előbb csak úgy hallotta, ha éppen az ut felől fújt a szél, azután mindig közelebből.

— Jön az ur, — mondta a lánynak. — Bandi vigyen fel fát. Indulj, mondj meg neki. Majd én itt állok addig a teknő mellett.

A lány az istálló felé szaladt s most már közelről hallzott a csengő, meg néha a csattogás is, ha kőhöz vágódott a lovak patkója. A kövér asszony csak azt várta, hogy visszajöjjen a cseléd s megindult vissza a ház felé. Két megvilágított szeme volt csak a hosszú épületnek, a többi ablak sötétlen bámult ki a hóra. Bann azonban barátságos világ volt. Egy tulfutott cserépkályha meleget ontott ki magából és sok volt a szobában a puha szék meg divány. A szoba közepén már meg volt terítve az asztal, csak bort kellett tenni még reá s hogy teljes legyen a nyugalom, a fal hosszában vetve voltak már az ágyak is. Sok párna volt bennük, meg nagy, dagadó dunyha, ami alatt belefullad az ember a derekájukba. A mindentől visszavonult emberek számára ajánlatos ágyak voltak ezek, nagy, szép hosszú alvásiokra valók. Az asszonyt mintha már el is almosították volna. Bóbiskolt, míg a szekrényből szalvétát keresett elő és hogy frisebb legyen, maga ment ki a tornác végére a kamrába borért. Eppen akkor fordult be az udvarba a szánkó. Olyan örült vágatással iramodtak neki a háznak a lovak, mintha föl akartak volna lökni. Ahogy gyors kanyarodással elfordult a tornác mellett a szán, még tovarohantak vele s ahogy fátyolosan, rekedten rájuk szólt a bakról a

férfi, észre se vették. A kocsis vetette magát eléjük s kiabált: — habó, habó.

— Ilyen bolondul hajtani — mondta az asszony. — Összetöröd magad meg a lovat is.

— Hajt a fene.

A kocsis a zablát tartotta s a gazdájára bámulva morgott.

— Bizony pedig meghajszolta őket a tekintetes ur. Folyik rólok a víz.

— Ne gagyogj, mars!

Elsőnek ment be a házba s végigdobta a diványon a bundát. Egy székre meg a sapkát hajtotta. Az asszony utána járt s összeszedte a holmit. Látta, hogy rossz kedve van, nem bántotta. Künnről nagy nyaláb fával jött be a legény s még dobott a kályhába pár tuskót, aztán a cseléd jött a tállal. A férfi elfordult tőlük s egy-egy szóval felelt az asszonynak.

— Fízetett?

— Igen.

— Az egészet?

— Igen.

— Feri, valami bajod van?

— Nincs. — Ujra bejött a lány, erre hirtelen iszonyatos dühbe jött az ember. — Hord el magad!

Már a lány betette maga mögött az ajtót, amikor békíteni kezdte az asszonyt.

— De Feri, hiszen kenyeret hozott.

A férfi iszonyu leverten szólt, inkább nyögött, mint a beteg ember.

— Ne hozzon semmit.

Nem igen evett, csak ivott. A vizes pohárba töltötte a bort s a mikor kiürült előtte az üveg, másikért indult. Az ajtóól azonban idegenkedve huzódzott s visszafordult az asszonyhoz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, február 4.

Darányit szeretik a gazda-képviselők. Szeretjük ki is mutatják, mert eljönnek tárcája költségvetésének tárgyalásához. De facto ma tíz órákor már több képviselő volt a t. Házban, mint más napokon tízenként órákor. S valahogy mégis éppen ma esett meg, hogy az ülést csak tizenegy órákor nyitották meg. Ha ez máskor történik, alig van, aki észrevesse, de ma sokan voltak a s a nagy késés feltűnt. Ezért aztán teli volt a folyosó találgatással, hogy — „*mért ily későn*”

Valami konferenciázást emlegettek, mintha az összeférhetlenségi bizottságból pattant volna ki egy incidens, melyet el kell intézni. S a folyosón a legtöbben azt mondták:

— Olay miatt nem lehet az ülést megkezdeni!

Hogy mi az incidens és mit kellett hirtelen elintézni, arról más helyütt emlékezünk meg. Itt elégséges annyit megjegyezni, hogy magában az ülésben, se napirend előtt, se napirend után nem esett szó a késés okáról. Egyszerűen tárgyalták a földmivelési tárca költségvetését s változás csak annyiban volt, hogy a függetlenségi párt álláspontját, melyet eredetileg Bartha Ödönnek kellett volna kifejtenie, ma Mezőssy Béla fejtette ki. (Bartha Ödön beszámolója akadályozta a megjelenésben. Ámbár erről is volt egy kis pletyka a folyosón, hogy a választó kerülete kedvéért kell tartózkodnia Darányi megkritizálásáról.)

Mezőssy Béla különben, ha váratlanul is kellett beugrania, ügyes volt, mint rendesen. A földmivelési politika részletes megvitatása helyett azonban kényelmesebb témát választott s azt a nem egészen ismeretlen vádat kerítette elő, mintha az önálló vámterület csak a király tanácsosai miatt késnék. Sokan kaptak márelőtte a kényelmes fegyver után, sokszor ártalmatlanul is tették, de még kell adni, hogy Mezőssy ezt a régi fegyvert is ügyesen forgatta s a függetlenségi párt nem közönséges lelkesedéssel jutalmazta érte.

Okos és szükséges beszédet mondott utána Bernáth Béla a szőlők rekonstrukciójáról s ezzel kapcsolatban a borkereskedelem betegségről. Tárnyilagos és meggyőző fejtegetéseit pártkülönbség nélkül az egész Ház helyezte.

Öt pernyi szünet után még két felszólalásra jutott idő. A hosszabbik Papp Eleké volt, aki elsőbbséget a kivándorlás és bevándorlás kérdéséről, majd a börze dolgairol beszélt. A rövidebb felszólalásban aztán Leidenfrost László nyerte meg a hallgatóság rokonszenvét azzal az ügyesen kifejtett álláspontjával, hogy az egészséges föld-

mivelési politikának legfőbb feladata a magyar föld tehermentesítését megcsinálni, mert csak azután mehetünk át az önálló vámterületre.

A tetszéssel fogadott beszéddel mára a vita bevégződött. Holnapra az ellenzékéről Molnár Jenő, Farkas József, Szalay Károly, Rakovszky István, Bartha Odón, Gróf Benyovszky Sándor és Major Ferenc vannak följegyezve.

A képviselőház ülése február 4-én.

— Kezdete délelőtt 10 órákor. —

Elnök: Daniel Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: Szell Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác.

Elnök jelenti, hogy Ortutay Gyula, Aradmegye jósáshelyi képviselője meghalt. A Ház fájdalmas részvételének jegyzőkönyvileg ad kifejezést.

A földmivelésügyi tárca.

Mezőssy Béla: Az önálló vámterülettel foglalkozik, jelezzé, hogy az a magyar mezőgazdaságra károsnak éppenséggel nem tartja. A miniszterelnök hivatkozott tegnapielőtti felszólalásában arra, hogy törvényterünkben pihen az ürendelkezési jog és a nemzet tetszésétől függ, hogy az szükség esetén érvényesítse. Ezt nem hiszi. Nagy politikai rázkódásoknak kell még addig bekövetkeznie, míg ez a jog testet is öltethet; meg kell győzni az udvari körök hagyományos feltevéseiről, hogy az ország gazdasági megerősödése a dinasztia hatalmát is csak öregbítheti.

Ha hűségese tudott ez a nemzet lenni évszázadokon át, amidőn a hatalom keze tenger vért és pusztítást árasztott az ország felé, ha hűségese volt akkor, amidőn világhódítók nyújtották felénk kezüket, hogy tasztuk el magunktól azt a kezet amely bizalmunkra bizalmatlansággal, szeretetünkre büntetéssel felelt, ha ily válságos órákban hű volt a nemzet, mily esztelen egy rémlátása az a teltevé, hogy akkor szakítanak meg ösünk hagyományos politikáját, amidőn a tényleges hatalom a nemzet legfőbb aspirációját megvalósítani engedő. Akkor látnák csak meg, hogyan tud szeretni ez a nemzet, ha fejlődése elé nem raknának mesterséges gátakat, hanem a törvényhozás másik alkateleme is megérezné olykor-olykor a nemzeti élet organizmusának hatalmas lüktetését és önmaga is társul szegődök azon vágyak megvalósításához, amelyekről ez a nemzet boldogulását reméli. Ily eszközök lehetnek megnyerni a magyar nép szeretét, nem pedig szuronyok erejével, amelyre ideig-óráig lehet támaszkodni, de rájuk ülni soha. (Zajos helyeslés s szélső baloldalon.)

Dacára mindezeknek, az önálló vámterület megvalósítani nem szabad. És éppen azért idókat kell keresnünk, hogy a magyar mezőgazdaság a jelenlegi viszonyok között hogyan élhet meg legkönnyebben.

Gróf Bülow kijelenti, hogy a német mezőgazdaságot védvámokkal akarja biztosítani az idegen versenyével szemben. Méline, a francia agrár-miniszter kijelenti, hogy az agrár érdekek főleg dominálni a megkötendő vámszerződéseknél.

Ily viszonyok mellett, ennek az országnak is, ha mezőgazdaságát a végpusztulásnak kitenni nem akarja: az agrárvámokat követelnie kell. Nem szerelmes belőlk, de a világ kereskedelmi politikai irányzata elől ni sem zárkóztatunk el. És ha a törkezdag, intenzív német vagy francia mezőgazdaság ér-

ledtek a homlokán s esurgott róla a víz. Ugy járt, mint a részeg s a torkát nagy hang fojtogatta, amit erőszakkal gyökösölt vissza magába. Megint az asztalnak dült s belevágta a fejét, ahogy nekiesett. Az üvegek kocogására meg a puffansra fölriadt egy pillanatra az asszony, de aztán újra elaludt. Lassan, szabályosan szuszogott a párnák között. Az ember egy ideig nézte, s egyszerre ordítva tört ki belőle a jaj. — Nem is fékezte magát, ez a nyugodt álom egészen elvette az esztét. Az asszony fölült az ágyban s rémülten meresztette rá a szemét.

— Feri!

A férfi melléje ült s ráhajolva puszogni kezdett neki.

— Hát hallgass ide. Megöltem egy embert. — Kidülledt szemekkel, nyögve, lihegve ismételte. — Megöltem egy embert.

— Te?

— Én.

Az asszony még kérdezni akart, de nem tudott eljutni a hangos szóig. Majdnem eszelősen nézte az urát s tolt a magától, hogy jobban láthassa.

— Hát hallgass ide. Nem tudom magamban tartani. Valakinek meg kell tudni, olyanak, aki nem adja tovább. Nem tudom egyedül elviselni. Csak aztán hallgass, ne mondj senkinek. Elvisznek a tömlőbe. A fiuk is belepusztulnak ebbe, meg mi is, hát hallgass.

Végig simította a homlokát s hirtelen behunyta a szemét. Aztán bágyadtan nézett maga elé s lassan indult meg a szájaálól a szó.

— Kemesen táján utóéltem egy diákot. Elöttem ment. Füttyült. A kezében a táská, a másikkban bot s az ut szőlén ment, ugy ment, hogy alig érték be a lovak. Amikor elhaladok mellette, rám kiált. — Hova bácsi? — Azt hitte, hogy

dekei megkövelelik a védvámokat, ugy a szegény, anyagi válságokkal küzködő magyar gazda sem nélkülözheti azt. Annnyival kevésbé, mert mind az az áru, ami ezen piacokról kiszorul, a közös vámterületen fog elhelyezést keresni. Horánkszy, gróf Tisza István is ugy nyilatkozott, hogy a külfölddel szemben eskakis az agrárvámok felemelésével védekezhetik a monarchia. Darányi már sok tekintetben tanjtelét adta a gazdák iránti vonalmának. Elvárja, hogy a jelen esetben is megfogja védeni az ország érdekét. (Zajos helyeslés és éljezés a szélső balon.)

Bernáth Béla: Közudomású dolog, hogy az elmúlt évben a nagy a szőlőtermésben igen nagy kárt okozott. Ez a csapás óriási súlyljal mezezedett egyes szőlősgazdákra, ugy hogy Zemplén- és Borsodmegye ennek folytán inditatta éreze magát arra, hogy félirjon a képviselőházhoz s körözlezzé, hogy ily nagy-mérvű elemi csapás alkalmá-á az adómentesség ne tudassék be a szőlősgazdák kedvezményül adott 10 évbe. Mert nem igazságos, hogy a szőlőterület 10 évi adómentességébe beszámítsassék az az év is, mely adóalául nem szolgálhat.

Régebben meg volt engedve a szőlősgazdák-nak, hogy borukat a Szent Mihálytól Szent Györgyig terjedő időszakban minden engedőly nélkül palackokban is elárusíthassák. Ez igen nagy jelentőségű volt különösen a kisgazdákra nézve, akik ily módon, ha a borizlet pangott is, borukat kicsinyben értékesíthették.

Az 1888-iki törvények megfosztották ezen jog-tól a szőlőbirtokosokat s behozták az államrészi és borügyszászati adókat, melyek az 1892. évi XV. törvényekben boritaladó címén egyesítettek. Ezen törvény szerint a szőlősgazdák azon kedvezmény adatot, hogy azok, akik kis mértékben való elárusítással nem foglalkoznak, a házi szükségletre szánt bormennyiség után boritaladó című bektelőterekint 1-5 oszt. községben 3 fnt 35 krt, II. oszt. községben 1 fnt 35 krt tartoznak fizetni. Ez, t. képviselőház, igen nagy jogsérelem. A nép nem is tud ezzel a törvény-nyel megbarátkozni, mert méltánytalannak tartja, hogy neki még a saját szőlőjében termelt és háziszükségletre szánt bormennyiség után, is adót kelljen fizetni. A méltányosság valóban azt hozná magával, hogy legalább azon bormennyiség után, melyet a szőlősgazda saját háziszükségletére fordít, adót ne tartozzék fizetni.

Horvátországba is behozták 1899. év január 1-én a boritaladót, a törvény azonban a szőlősgazdák-nak a házi szükségletre szánt mennyiség után az adómentességét megadta. Fiumében és kerületében a boritaladót be sem hozták. Nincs tehát értelme, hogy miért legyen éppen a szorosabb értelemben vett Magyarország ilyen adóval sújtva. (Helyeslés.)

Megemlíti, hogy a boritaladó kezelésénél a termelők és a kereskedők nem zaklassák főléleges módon. Ily eljárás visszahatást kelt s a közügyre csakis káros hatással lehet.

Az Olaszországgal 1891. évi december hónap 6-ikán kötött kereskedelmi és hajózási szerződést 1892. évi január hó 30-ikán iktattuk törvénybe.

Az erre vonatkozó zárójegyzőkönyv egyik pontja azt tartalmazza, hogy: „ha Olaszország a maga borvámjait a behozatali táriában 5.77 frankra mérsékli, akkor az osztrák-magyar monarchia közös vámterületének vámtariája is 3.20 forintra mérséklendő.” Már akkor felismerté a magyar parlament egy része azon veszélyt, mely a szerződésből kifolyólag a magyar bor értékesítésére nézve elő fog állani s a szerződés tárgyalásánál többen fel is szólaltak ily értelemben s kifejezést adtak aggályainak. A parlament másik része azonban e szerződésben veszélyt nem látott, mert nem tartotta valószínűnek, hogy Olaszország a Franciaországgal akkoriban folytatott

kocsis vadgyok. Tetszett nekem. — Üljön felifjur, mondom neki. Akkora lehetett, mint a mi János-kánk, tán tizenhat, tizenhét esztendő. Bedobta a táskát a szánkóba s felült mellém. — Hova való, bácsi? — azt kérdi. — Mondom neki s adtam neki pálinkát az üvegből. Itta s aztán rám néz s kacag. — Már engedjen meg, tekintetes ur, mondja, már engedjen meg, én bizony azt hittem, hogy valami ifnagsági kocsisfal val dolgom. Ki is készítettem a két hatost, hogy majd odaadom. — Annál jobb öcsém, mondom, legalább megmarad a két hatos.

Aztán a rigóel erők alatt egyszer csak hal-lom a farkast. Vonított, mint a kutya, csakhogy tom-pábban, nyujtva, nyujtva. Végigfutott rajtam a hideg, de gondoltam, hogy talán másnak szól a bögés. Jár még ezen a tájékon szánkó. Akkor kezdtem el venni a lovat. O mulatott mellettem. — Igy jobb menni — azt mondja. — Abból láttam, hogy utánunk jönnek a farkasok, hogy most már verés nélkül vágattak a lovak. Ilyent még nem láttál. Majd kitepék a kezemből a gyeplőt. A Rigó a szügyére vágta a fejét s nyivogva ragadta magával a másikat is, a lustát. En meg elkezdtem hideget izzadni a bundában, s diák meg füttyörész, füttyörész...

Néha hátranéztem. Előbb csak messzo lát-tam egy-egy pontot, ami mozog a havon. Szerte voltak. Mindonki a maga utján nyargalt utá-nunk és sokkal sebesebben, mint a ló. Nekem már végem. Azt hittem, hogy megbolondulok. Most is azt hiszem. — No diák — mondom — hát itt hagyjuk ezt a kis világot. Megyünk a fenébe. Neked az anyád otthon, nekem gyerme-keim, ki a hivatalban, ki az iskolában, ki a ka-tonaságnál, minket ugyan egy se lát többé. Rám bámul.

— Miért tekintetes ur?

— Hozzál te. Én nem megyek ki.

— Miért? Nem jól érezd mgad?

— Nem.

Aztán tovább ivott. Látta, hogy az asszony már alig él a széken, de nem szólott hozzá. Maga elé bámult s különösen bántotta az ajtó meg az ablak. Ha odapillantott, visszakapta a pillantását az abroszra s néha, elveto nézett el az asszonyig, aki a széken bóbiskolt.

— Feküdj le! — mondta neki majdnem durván. — Mit tárod itt a szádát.

— Hát te?

— Én még maradok.

Az asszony aggodalmasan nézett rá s az ágyhoz lopózkodva csakugyan vetközni kezdett. Sok meleg ruha hullott le róla, amit mind szépen elrakogatott s aztán hallszott, hogy a dunyha alá bujva motyog valamit: — Miatyánk Isten... add meg... áldd meg... még egyszer kidugta a fejét a párnák közül.

— Hogy van Károly?

— Jól.

— S Domokos? Megkapta a pakkot?

— Meg.

A férfi nagyot ivott s a két öklére fektetve a fejét mintha ő is aludni akart volna. Aztán meg hirtelen fölriadt s ész nélkül kezdte rakni a kályhát. Megint visszament az asztalhoz, levette a kabátját, meg a mellényét is. A kabátzsebben valami nehez holmi volt, érezte, ahogy a székre dobta. Nagy bőrtárca került ki belőle. Föl-nyitotta s kimarkolta belőle a pénzt, sok ezrest, százast. Előbb számlálni akarta, de nem volt türelme hozzá. Ugy egy esomó-ban dobta be a fiókos szekrénybe, ami a két ágy között állott. Aztán járkálni kezdett a szobában s most, hogy nem látta senki, iszonyuan eltorzult az arca. Az erei megteltek vérrrel, kidül-

vámháború megszüntesse s egymással szerződésre lépve, borvámját leszállítsa csak azért, hogy bora Magyarországra alacsony vám mellett jöhessen be.

Az akkori kormányoknak is ez volt az álláspontja, sőt a kereskedelmi miniszter, néhai Baross Gábor, az érdekeltek megnyugtatóására a törvényjavaslát tárgyalása alkalmával így nyilatkozott: „Intézkedtünk az iránt, hogy ha esedeg, amire kilátás nincs, bekövetkezne a vámközpont mérséklése, Magyarország semmi irányban ne legyen meglepetésnek kitéve.”

Alig emelkedett azonban ezen javaslat törvényerőre, már is utolérte s teljesen készületlenül, védtelenül találta a mi szegény hazánkat a kellemetlen meglepetés, mert már csakhamar bekövetkezett az olasz borvámunk 5-77 frankra való leszállítása. A következménye természetesen az volt, hogy Magyarországnak is le kellett a szerződés értelmében 3.20 forintra szállítani a borvámot Olaszországgal szemben s ezzel tág utat nyitottak az olasz bor nagymérvű beözönlésének.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után.

Fapp Elek a kivándorlás kérdésével foglalkozik. Felemlíti, hogy a múlt évben százezer munkáskéz vándorolt ki s haszontalan, szemét nép jött be helyette.

Buzáth Ferenc: Ez a liberális politika büne!

Fapp Elek: Ez nem a liberális politika büne, hanem a 67-es alapot fenntartó pártoké. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

A függetlenségi párt követeli a bürze megrend-szabályozását, mert a tőzsdé tönkreteszti a gazdákat. Különösen a papírosan való játékot tartja eltérülendőknek, mert az nem használ nem a vevőnek, sem az eladónak, hanem csak egy pár tőkepénzes érdeket istápolja. (Helyeslés a szélsőbalon.) Szeretné a miniszter véleményét a határidőülétről hallani, ugyancsak szeretne az őrési forgalom végleges rendezéséről is valamit hallani.

A német agrárvámok behozatala kivételünk csökkenését fogja maga után vonni. És ha repesz-szállírók nem gondoskodunk, komoly veszedelmekbe is sodorhatja közgazdasági helyzetünket. Az ország érdekében a monarchiának magas ipari védvámok behozatalával kell felelni a német agrárius törekvésekre. Ez a magyar ipar fellendülését vonná maga után. A költségvetést nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Leidenfrost László: Az ország tulnyomó részének lakossága földműveléssel foglalkozik. Sajnos azonban a buza árának hanyatlása nehézzé teszi a gazdának a megélhetést. Most arra kell törekednie, hogy kétszer annyit hozzon ki a földből, mint azelőtt. De ez által a föld termő ereje romlik el. Az egészséges agrár-politikának legfontosabb program-pontja a föld tehermentesítése lenne. (Zajos helyeslés.) Nézte szerint ez be fog következni, mint ahogy bekövetkezett a jobbágyok szabadságadása. Csak azután lehet az önálló vánterületről beszélni. (Helyeslés a jobbfelel.) Nagy baj az, hogy a kiszagda csak a gabonatermeléssel foglalkozik. Csak egyszer lát egy éven pénz. Tehát ki kellene oktani a kieszagdat egyéb mezőgazdasági termelési ágakra is. Le kell szállítani a földadót. (Zajos helyeslés a néppárton.) Meg kell változtatni a kataszteri beosztást. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) A költségvetést elfogadja. (Általános helyeslés.)

Molnár Jenő kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondhasa el.

Elnök az ülést délután 1/2 órakor bezárja.

— Nézz hátra.

Hátranéz s aztán belém mereszti a szemét s azt mondja nagy becsületesen:

— Kutyák.

A farkasok tán már száz lépésnyire se voltak. Most már megolvashattam őket. A lóval nem is törődtem. Iszonyuan mentek. Hátral pedig vagy tizenöt farkas — s akkor egyszerre elkezdett iszonyuan dobogni a szívem. A diákra néztem, láttam, hogy tündöklik... Az arca azon töprengött, hogy nem tréfálak-e, de a szeme mosolygott. Aztán hogy mi volt, azt már nem tudom. Most so tudom. Egy percig arra gondoltam, hogy ez a fiú az én kis bajtársam. Ketten verekedünk. Védmezem, amíg ki nem fog belőlem a lehellet, aztán én magam hazaviszem a szánkón s odaadom az anyjának, hogy: — tessék asszonyosság... De már ezalatt is bízsergett bennem valami. Hogy hátha legalább én menekülni tudnék... Hiszen itt mind a ketten megdöglünk. Hát miért mind a ketten... Hátranéztem... Az egyik... Nem is tudom kimondani a nevet, az egyik már majd a sarolyára ugrott s én elkezdtem ordítani: — no diák, no... — Tessék tekintetes ur — mondta — tessék...

Akkor már fogtam és nagyot löktem rajta. Kicsit az utra. Még utána kapott a szánkónak s hallottam, hogy kiabál: — a táskáim! — aztán, de már messziről, egyetlen egy visítás jutott el hozzám belőle. Több semmi.

Az asszonyt, mintha kővé meresztette volna a rémület. Szederjes arccal, nyitott szájjal bámult az emberre. Az pedig már összeesett s nyugvo panaszolt.

— Akkora lehetett, mint a mi Jánoskánk. Talán egy kicsit idősebb...

BELFÖLD.

Miniszterek bécsi utja. Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor kereskedelmi- és Pócs Sándor igazságügyi miniszterek holnap délután Bécsbe utaznak és részt fognak venni Anna királyi hercegnő renouciációjának holnapután tartandó ünnepségén. Hegedűs miniszter Bécsbe utazása következtében a képviselőház közlekedésügyi bizottságának holnapra hirdetett ülését csúszították délután 5 órakor tartják meg.

Széll Kálmán nemzetiségi politikája.

Neugeboren Emil szász tanár s a szászok irányadó lapjának szerkesztője, külön lenyomatban is kiadta azokat a cikkeket, melyekkel annak idején Széll Kálmán miniszterelnöknek a nemzetiségi politikáról mondott nagy beszédét lapjában kommentálta. Ezekért a cikkekről a szász szerkesztő nem közönséges támadásoknak volt kitéve, persze a zöldek részéről s e támadások birták rá, hogy a cikkeket külön füzetben adja ki és terjeszse a mérsékelt szászok között. A füzet tehát minket is érdekel, mert közel hozza nekünk már az a körülmény maga is, hogy a zöldeknek — nem tesszik. Anyit ugyanis bizonyít ez a körülmény, hogy a Neugeboren fejtegetései józanok. A füzet átolvasása többről is meggyőz. Kiderül belőle, hogy a szász nép teljes mértékben méltányolja Széll Kálmán nemzetiségi politikáját, mert ez a politika az egységes magyar államra törekszik. Az egységes magyar állam jogosultságát pedig és a magyar nyelvet, mint az állam hivatalos nyelvet a szászok föltétlenül elismerik. Neugeboren abban konkludál, hogy Széll Kálmán nemzetiségi politikája a törvényben gyakorzik s olyan jogos alapja van, hogy abban az állam minden polgára megnyugodhatik. A füzet mindvégig okos és higgadt hangon van írva s mindenesetre öröndetes, hogy a szászok irányadó lapja ilyen hangon szól a saját népeirhez.

Olay Lajos vádja. A képviselőház mai

ülése a szokottal jóval később kezdődött s ez a körülmény sok találgatásra adott okot a folyosón. Sokan tudni vélték, hogy a késelem okát — az összeférhetlenségi bizottság pénteki ülésében kell keresni, ahol Olay Lajos azzal a leleplezéssel állott elő, hogy annak idején, mikor Polyák Béla képviselő s a waggonkolécsónzó részvénytársaság elnöke ellen összeférhetlenséget jelentettek be, a bejelentés elintézése körül történt valami, amit — ha késő is — szóvá kell tenni. Olay szerint Polyák Béla összeférhetlenségi ügyében még a bizottság kormánypárti tagjai is a mandátum megsemmisítése mellett voltak s föl is mentek báró Bánffy Dezső akkori miniszterelnökhöz, hogy nyugodjék bele Polyák Béla elmarasztalásába. Báró Bánffy azonban Olay szerint tiltakozott az összeférhetlenség kimondása ellen, mert Polyák Béla ötvenhatezer forintot költött választására s ezt abban a tudatban tette, hogy mandátumát nem fogják megsemmisíteni. Ezt mondta Olay Lajos pénteken a bizottságban. Már most a folyosón, a mai ülés előtt híre járt, hogy Olay Lajost az elnöki és miniszteri szobában valami rektifikációra próbálták rávenni, mert egyébként Mohay Sándor, az összeférhetlenségi bizottság tagja, napirend előtt kötelességének tudná kijelenteni, hogy az állítólagos incidensről és Bánffy Dezső beavatkozásáról semmit sem tud. Olay Lajos azonban nem akart tudni rektifikációról, sőt kijelentette, hogy ugyancsak napirend előtt Mohay Sándorral szemben is ragaszkodnék előadásához. Hát ez a tanácskozás és kapacitáció okozta volna az elterjedt hír szerint az ülés késői megkezdését. Faktum azonban, hogy napirend előtt sem Mohay, sem Olay nem szólt fel s a t. Házban az ügy szóba egyáltalán nem került.

Igy szóltak a híresztelések, amelyek a mai ülés megkezdését megnyitáshoz fűződtek. A híresztelések ezuttal volt kézzelfogható magva. Mohay Sándor csakugyan fel akart szólalni napirend előtt a Polyák Béla ügyében, mert sérelmesnek találta az összeférhetlenségi bizottság minden egyes tagjára, tehát magára nézve is Olaynak azt az állítását, hogy a tagok nem a maguk meggyőződése szerint, hanem az akkori kormányelnök kívánsága szerint ítélték. Ugyancsak szándéka volt Rudnyánszky Bélának is. Az ügy egy hevenyészett bizalmas értekezleten szóvá tétetvén, többben úgy vélekedtek, hogy a bizottság nevében csupán annak elnöke, Apáthy

Péter tehet nyilatkozatot, aki azonban távol van a fővárostól és csak néhány nap múlva fog megérkezni. Az is igaz, hogy magánúton kérdést tettek Olay Lajosnál, honnan merítette felszólalásának anyagát, mire Olay azt felelte, hogy privátim értesült a dologról és értesülését mindaddig, amíg az ellenkező be nem bizonyul, fenn is tartja. A bizalmas eszmecsere egyelőre csak negatív eredményt adott: azt, hogy ma még ne történjék ez ügyben felszólalás. Holnap azonban, amint halljuk, szóvá teszi az ügyet napirend előtt Rudnyánszky Béla.

Képviselő-jelölés Nagy-Szalontán.

Nagyváradról táviratozzák, hogy Nagy-Szalontán a szabad-elpárt egy tekintélyes csoportja gróf Tisza Istvánt öbajtja felleptemi képviselő-jelöltnek. Közlebb fel is kéri a jelöltség elfogadására.

Holló Lajos indítványa.

Az összeférhetlenségi törvényre az összeférhetlenségi törvénybe a következő intézkedések is vétessenek föl:

I. A képviselő nem foglalhat el semmi olyan állást, amely akár politikai működésének jutalmazásul adatik, akár a képviselői állás befolyásának felhasználásul célozza. Ez okból a képviselő nem foglalhat el pénzügyetektől, ipari vagy kereskedelmi vállalatoknál igazgatósági, felügyelő-bizottsági, vagy más állást, csakis abban az esetben, ha az elfoglalt állás az ő szakismereteivel, vagy előzetesen folytatott életvitelével szorosan összefüggésben van.

II. A képviselő sem képviselője alatt, sem annak megszüntése után két éven belül nem fogadhat el a kormányt, vagy a korona kinevezéséről függő semminemű hivatali javadalmat, kiltüntetést, vagy rendjelet. Minden ily kinevezés és adományozás érvénytelen és semmis. Ezen intézkedés alól csupán a közjogi jelentőséggel bíró kinevezések képeznek kivételt.

III. A képviselői állással összeférhetetlen azon képviselőnek állása, aki megválasztásához a kormánytól pénzt, vagy pénzértéket fogadott el, és pedig akár közvetlenül, akár egy pénztár, vagy más közeg közvetítése által.

IV. A képviselői állással összeférhetetlen azon képviselő állása, aki egy olyan pénztételez vagy vállalat vezetésében vesz részt, mely az államtól valamely jogot vagy concessziót élvez, vagy az állammal szerződéses viszonyban van és ezen intézet vagy vállalat a kormánynak választási célokra pénzt vagy pénzértéket szolgáltat át. Akí ilyen jellegű pénzeket vagy pénzértékeket átszolgáltatásában, vagy átvételében részt vesz, két évtől öt évig terjedő börtönnel és politikai jogainak felfüggesztésével büntetendő, tekintet nélkül arra, hogy képviselő, vagy nem képviselő követte-e el ezen bűncselekvényt. Ezen büntető-ügyekben az elévülés csak 15 év után következik be és a királyi kegyelmezési jog a bünpérfogy stádiumában sem jöhet alkalmazásba.

Erdélyiek Darányi Ignácól. Az erdélyi gazdák és mezőgazdasági egyesületek részéről ma délelőtt nagy deputációs tisztelettel Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél az állattenyésztés föllendítése és az erdélyi fajbarmok megóvása tárgyában. A küldöttség tagjai között voltak: Bély László főispán, Zeyk Gábor, Szöcs Pál, Werner Gyula, Mohay Sándor, Gyárfás Endre, Daniel Gábor képviselők, báró Kemény Béla nagybírtokos stb. A küldöttséget báró Jósika Gábor vezette, aki beszédében kiemelte, hogy országos érdekü a hazai szarvasmarhafaj tenyésztésének felkarolása, nemesítése és tökéletesítése. Kérte a minisztert a memorandumon foglaltakat lehető teljesítésére. Darányi miniszter szives előzékenységgel fogadta a küldöttséget. Maga is elismeri annak gazdasági fontosságát, hogy a szivócsab és ellentállóbb hazai faj eredeti tisztaságában fenntartassák s fejlesztessék; kijelentette, hogy az átvett memorandumon foglaltakat beható megfontolás alá veszi s kiváló erdélyrészi szakértőkkel bővebben is meg fogja beszélni. Végül pedig hozzátette, hogy az erdélyrészi viszonyok és jogos érdekek iránt még akkor sem viselhetetnek több jóindulattal, ha ez országgrsz fia között született volna. A küldöttség élénk ajánzások között veit busosut a minisztertől.

Barta Ödön beszámolója.

Nosvárol táviratozza tudósítónk: Barta Ödön, az országgyűlési függetlenségi és 48-as Kossuth-párt tagja, akinek a beregmegyei felvidéki választókerületében 59 kútség van, vasárnap kerületének egyik központján Nosváron harmadik beszámoló beszédét, a husz községből Nosvára sereg-

lett választói, az összes lelkészek és a választókerületnek összes intelligenciája előtt tartotta meg. A képviselőt *Nissalowsky* János üdvözölte és felkérte beszámoló beszédének megtartására. Barta Ödön lelkész beszédében körvonalazta álláspontját s kijelentette, hogy törekvése mindig az volt, hogy a felvidék jólétét előmozdítsa. A beszámoló beszédre ötszáz választó polgár nevében *Ilniczky* Gábor, iloncai lelkész választott. A nép nevében az ilosvai községi bíró rutén nyelven beszélt a képviselőhöz s megköszönte áldásos működését. Este Barta Ödön tiszteletére vacsora volt.

A fumei podeszta beszéde. Megirtuk, hogy a fumei representanza ötvenegy szavazattal ismét *Mayländer* Mihályt választotta meg podesztának. Mikor gróf Szápary László kormányzó megkérdezte tőle, hogy elfogadja-e a választást, *Mayländer* Mihály, mint nekünk telegrafiják, a következő beszéddel válaszolt:

A nagyméltóságod által hozott intézet kérdésre, hogy a podesztává való választást elfogadom-e, kijelentem, hogy ez a kérdés előttem nem új, mint-hogy a felvidék négy év alatt öt ízben lettem erre fel-szólítva. Akkor Fiume autonómiájának elismerésére nézve a körülmények kedvezőtlenebbek voltak, annyira, hogy kételemesnek tartottam annak idején, a kérdés föltételekor, a polgárság panaszaikat kifejezést adni. Kijelentésem következtében a városi képviselőtestület több ízben feloszlatott, minek folytán én a város ügyét az autonóm-párt soraiban megszaktatás nélküli szolgálattal szem előtt tartva azt az érdektől, amelyet a városnak veszélyben iorgó érkei követeltek és mindig remélve, hogy előbb-utóbb a mi törvényes aspirációink illetékes helyen méltánylása találnak és meggyőződve, hogy dolgunk jobbra fordul. Ha nem hiszitek meg ez a reményem, ez tisztán a mai kormány, de főként a miniszterelnök ur ó nagyméltóságának a parlamentben tett kijelentéseinek köszönhető, amely kijelentések minden fumei polgárnak a szívében azt a meggyőződést keltették, hogy a kormány Fiume város autonómiáját nemcsak megnyirbálni nem fogja, de sőt tiszteletben tartja. Szemben a megváltozott viszonyokkal és akkor, midőn három évi hosszas várakozás után Fiume városának meg van a törvényes képviselőtestülete, politikai felülvizsgálodásról és megmondolatlanságról tenne tanuságot, nem felelné meg a polgárság által beléje helyezett bizalomnak, komoly veszedelembé sodorná Fiume autonómiáját és támogatná a magyar államellenes eszméket az a polgármester, aki nem véne tekintetbe a jelenlegi kormány jóakaró és konciliáns szándékait, a nagyméltóságod által tett kérdésre ma azzal a tiltakozással felelné, amely közvetlen következménye volt a kormány Fiume autonómiájára kedvezőtlen szándékának. Ambar én részemről remélném, hogy öt évi megszaktatás nélküli politikai működés után megadatik nekem, hogy a jelen választási aktus után azt a nyugalmat élvezhessem, amelyet tudom, hogy megérdemeltem, amelyet melegen önhajtok is, de az autonómiát, amelyhez tartozni szeretném van, elvi okokból és az ő programjának tiszteletben tartása okából is kötelezett engem, hogy a podeszta állásra való je öltés-gezt elfogadjam és pedig azzal hagyta ezt meg nekem, hogy kijelentette, hogy az én kandidálásomtól, illetve visszautasításomtól teszi függővé a part további önmaradását jövő működését. Meggyőződve tehát arról, hogy nem engem illet meg meghatarozni azt a pillanatot, amelyben a part és a város iránt magamra vállalt kötelezettségek megszűnjenek, meghajoltam politikai elvtársaim akaratát előt és így ma újra meg kellett jelentem jelöltnék. Ezeket nagyméltóságod kérdéseire előrebocsátva, a fumei podeszta most rém ruházott tiszttel elfogadom. Igenis elfogadom a miniszterelnök ur ó nagyméltósága iránti bizalomból általaanosságban és különösen azért, amit Fiume autonómiáját illető nyilatkozataiból következtetünk kell. Elfogadom, számítva az én tisztelt képviselőtársaim támogatására, akiknek ez újabb bizalmukért forró köszönetet mondok. Elfogadom, számítva a királyi kormányzó ur ó nagyméltóságának kijelentéseire, amely kijelentések, tudom, a mi Fiumének és annak lakosságára iránti jóakarattól és szeretettől vannak áthatva és ha felséges királyunk legmagasabb hozzájárulása meg fogja erősíteni megválasztásomat, fogadom, hogy eleget fogok tenni podeszta kötelezettségemnek, buzgón és lelkiismeretesem, Fiume, az ő autonómiája és a magyar állam és a magyar nemzet javára.

KÜLFÖLD.

A délafrikai szabadságharc.

London, február 4.

Lord *Kitchener* jelenti Pretóriából tegnap kelettel: A moddersfontein harcban veszteségünk két halott és két sebesült volt. Az ellenség, amelynek 1400 embere és egy ágyúja volt, sőtét éjjel, szakadó esőben támadta meg őrségünket. *Campbell* hadoszlopa harcra keveredett 500 boerrel és veszteséggel visszaverte őket. Az angolok részéről egy tiszt elesett és egy súlyosan megsebesült, azonkívül tizenöle ember részint elesett, részint megsebesült. *French* tábornok hadoszlopa Bethel közelében van és Kelet felé tart. Üldözi az ellenséget, amely nagyon kevés ellenállást tanusit. *De Wet* hadereje hr szerint Dewetsdorptól délre van.

London, február 4.

Kitchener táviratozza e hó 2-ikáról a földalé hely megjelölése nélkül: Mintegy ezer boer meg-

támadta a Gatsrand hegységben, Krügersdorptól délnyugatra lévő Moddersfontein angol őrségét. Krügersdorpból felmentő csapatot küldtek ki, amely azonban az őrség fogságba ejtését megakadályozni nem bírta. Részletes jelentés még nem jött, de a boerok fogságába esett tisztek és katonák már Vereenigingbe érkeztek.

London, február 4.

Fokvárosból jelentik, hogy több boer kommandó *De Wet* parancsnoksága alatt északról és észak-keletről dél felé nyomul előre. Legközelebb újabb boer kommandók fogják megkísérteni, hogy a Fokgyarmatba benyomuljanak. Az angolok erősen szorongatják azt a komandót, amely a fokföldi középső kerületekben van. Beaufortwest mellett jelentékeny boer csapatok gyülekeznek.

London, február 4.

Pretorius volt elnök *Bothánál* tett látogatása után visszatért Pretóriába. *Békmissziójával* végképpen kudarcot vallott. *Botha* azt mondta neki, hogy ilyen misszióval ne jöjjön többé hozzá, mert különben mint hazatérőül lesz kénytelen vele elbánni. A békebizottság folytatja tevékenységét s arra akarja rábírnai a vezéreket, hogy fogadják küldötteit és tegyék le a fegyvert.

Cianwilliam, február 4.

A gyarmati csapatoknak egy őrjárata Klippfontein mellett összeütközött a boerokkal. Öt órai harc után az ellenség kivertek hadállásából. Az ellenség üldözését lehetetlenné tette a sűrű bozót. A boerok három embert vesztek. Az angoloknak nem volt veszteségük. *Kitchener* kécsapatai tegnap Dornriver közelében összeütköztek az ellenséggel.

Berlin, február 4.

Irányadó helyen a leghatarozottabban meg-cáfolyák azt a hírt, hogy *Vilmos császár* Berlinbe való visszatérése után közbenjár a délafrikai háboru megszűntetése érdekében.

Hága, február 4.

Krüger *Laurenço-Marquezból* jelentést kapott, hogy a boerok hatalmukba kerítették a *Delagoa*-vasutat.

Szólt a császár.

Budapest, február 4.

Szokatlanul hosszú, szokatlanul tüzetes és programmszerű az a trónbeszéd, amelylyel ma 6 felsége az új Reichsrathot ünnepiesen megnyitotta. Minden erélyessége és programmszerűsége mellett is azonban éppen azt a pontot hagyta a trónbeszéd homályban, amely az osztrák viszonyok mai alakulataiban a legérdekesebb: a nyelv-kérdést. A nyelv egységességének a kormányzat bizonyos szféráiban való érintetlen fenntartása olyan kijelentés, amelynek az értelme attól függ, hogy mit akarnak a kormányzat, "bizonyos szférá"-nak tekinteni. Nevezetes a császári trónbeszédnek az „alkotmány áldásaira” való utalása, valamint a törvényhozásnak az alkotmányos kötelezettségekre való emlékeztetése. Tudósításaink teljes szövegében közlik a trónbeszédet, amint következnek:

Bécs, február 4.

Ő felsége a császári palota nagy szertartástermében fogadta ma a Reichsrath mindkét házát, melynek tagjai a trónbeszéd meghallgatására jöttek. Pontban tizenkét órakor lépett a terembe az uralkodó.

Előtte léptek be az összes miniszterek, *Ottó, Károlyi Ferdinánd, Lipót Szalvator* és *Rainer* főhercegek, az első főudvarmester a pálcával és a főudvarnagy az ország kardjával. A képviselőház és az uralkodó tagjai már ott voltak a teremben. A miniszterek a trónemelvényről balra, a főhercegek magán az emelvényen foglaltak helyet. Ő felsége azután fölment trónra és fődött föl felolvasta a trónbeszédet, amely után kíséretével ugyanolyan sorrendben, amint jöttek, visszavonult belső termeibe. A hölgyek közül jelen voltak *Erzsébet Mária, Mária Jozefa* és *Mária Terézia* főhercegnők főudvarmesternőikkel. Ő felsége beléptek és távozásokor *Windischgrätz* herceg, az uralkodóznak elnöke, éltette ő felséget, amit a jelen voltak lelkesen visszahangoztattak. Mikor az uralkodó belső termeiből kijött és mikor visszatért, a külső Palota-terem fölállított vadászszőlőjé zene mellett szabályszerűen tiszteletgett.

A trónbeszéd, melyet ismételen élénk tetszésnyilvánítással szakítottak félbe, ami a felolvasás befejezése után ismétlődött, így hangzik:

A trónbeszéd.

Tisztelt urak a birodalmi tanács mindkét házából! Egy új ülésszak elején magam kéré gyűjtöttem és szívvel üdvözölöm önöket. Kormányom haladéktalanul önök elé fogja terjesz-

tetni azokat a rendeleteket, amelyek a változó viszonyok folyamán sürögösen szükségessé váltak s amelyekhez önöknek alkotmányosan hozzá kell járulniok, hogy joghatályuk állandóan el legyen ismerve.

Mihelyt kemoly meggyugvás tér vissza a parlamentbe, az a feladat vár a törvényhozásra, hogy az alkotmány eddigi rendelkezéseit az ősszminiszteriumnak rendkívüli sürgősség eseteiben való felhataralmazásra vonatkozólag szigorítsa, hogy a népképviselő jogai teljes terjedelmükben megővassanak, de egyzersmind a kormány felelőssége szilárdan körülhataroltassék. Ezt épp oly kívánatosnak, mint szükségesnek tartom, hogy a közigazgatást minden politikai befolyástól teljesen függetlenül és szabadon, csakis az állam és a lakosság érdekei szerint gyakorolja a kormány. Nyugodtabb idők lehetővé teszik majd azt is, hogy a birodalmi tanács házzabályai politikai aggodalmaktól menten és csakis munkája gyorsításának minden részről elismert szükségessége szempontjából megváltoztassék, a nélkül, hogy a tanácskozás szabadsága vagy a birodalmi képviselet kiváltságai csorbát szenvednének.

(Pénzügyi egyensúly. Valutarendezés.)

Kormányom nemskára önök elő fogja terjeszteni az előirányzatot a megkezdett kormányzati évre, amelynek első hónapjaira nézve rendkívüli intézkedést követeltek a viszonyok. Az állami pénzügyek örvendetes egyensúlyban vannak. Ezek során át a pénztári készletekből és a folyó kezelés bevételeiből kellett fedezni elhatarozhatatlan reformokra és beruházásokra való kiadásokat, amelyekre a természetüknek megfelelő különleges fedezet nem került megszavazásra. Ennek következtében most már renekvül óvatosan kell fölhasználni a folyó eszközöket, amelyeket első sorban a közigazgatás valamennyi ágának normális szükségleteire kell fordítani. Amennyiben tehát új és rendkívüli feladatok teljesítése végett újabb igények támasztatnának az állam pénzügyeivel szemben, az állami költségvetési előirányzatot kívül külön javaslatok fognak önök elő terjesztetni. Egyes adók kívánatos megszüntetésén vagy könnyítésén kívül nevezetesen az egyes királyságok és tartományok erősdőre s: elő bevételeiről való gondoskodás fogja önöket már legközelebb foglalkoztatni. A valuta-szabályozás nagy mértékű befejező rendszabály bizonyára helyeslésükkel fognak telálokzni.

(Kereskedelem és ipar.)

A kor szelleme és annak a szüksége, hogy versenyképességünket az annyira tágult és szaporodott világpiaconon ápoljuk, előtérbe állítják a gazdasági kérdéseket. Az idegen államokkal való kereskedelmi szerződés legnagyobb részének közleg lejártával és ezzel kapcsolatban és a vámtarifának ezzel kapcsolatban álló revíziójával a kormányra a legkomolyabb feladatok egyike hárul, amelynek minden gondját fogja szentelni. Hasonlóképpen gondot fog fordítani a belföldi kisipar és nagyipar fölvirágoztatására. Önöknek foglalkozni kell majd az ipar fejlesztésére teendő intézkedésekre vonatkozólag már a mult ülésszakban benyújtott törvényjavaslattal, azonkívül azokkal a törvényekkel, amelyek a részvényjog reformjáról és a korlátolt szavatosságú társaságok megengedéséről szólnak.

Tengeri hajózáunknak az utolsó években való örvendetes föllendülése megerősít engem abban a reményben, hogy önök a kereskedelmi tevékenység emelésére, továbbá a kikötői építkezésekre különösen legjelentékenyebb tengeri empóriumunkban, a szükséges eszközöket szívesen fogják megszavazni. Azonkívül gondoskodni kell a Dunán való folyamhajózáunk biztosításáról.

Az ipari szerzői jogok nélkülözhetetlen védelme, amely már a szabadalmi törvényben is jelentékeny támaszt talál, újabb megerősítést kell, hogy nyerjen a mintarévéléről alkotandó új törvényben és a tisztességtelen verseny ellen hozandó törvényben. A házaló kereskedelmet illető törvényes rendelkezéseket korszerű revízió alá kell venni. A munkásvédelemre és a munka-örre vonatkozó törvényhozás továbbfejlesztése most is fogja önöket foglalkoztatni. Szint-ugy tárgyalniok kell egy törvényjavaslattal, amely különösen a kereskedelemben alkalmazott segédmunkások kívánóságait teljesíti szolgálati viszonyaik tekintetében és egy törvényjavaslattal, amely a magán-alkalmazotti kötelező biztosításáról szól. Kormányom szakadatlanul azon fáradozik, hogy a mezőgazdaságot hathatósan támogassa az által, hogy megteremtí a termelésnek és a termékek elhelyezésének különös feltételeit.

Egy nagyszabású ankét adatai lehetővé teszik a mezőgazdasági terményekkel való tözdeszerű határidő-üzleket reformjának előkészítését, amely reform a kereskedelem legitím érdekeinek megóvása mellett alkalmas elejét venni a visszaéléseknek és kinövevényeknek. A mezőgazdasági szövetkezetek szervezéséről szóló törvényjavaslat újra a birodalmi tanács elé kerül. Végül hozzájárulásukkal az egyes

tartományok törvényhozásai által tovább fejlesztendő erős alapot kellene teremteni a mezőgazdasági érdekek megfelelő képviselőre.

(Vasutak. Kivándorlás.)

Az államvasuti hálózat szükséges kiegészítése és különösen a Triesttel való második összeköttetés kiépítése ismét javaslatba fog hozni. Több évről kiterjedő programról szól az államvasutaknál szükséges beruházásokról, amelyekre külön pénzügyi művellet kell majd előteremteni a szükséges eszközöket. Indítványok várnak továbbá önkre már elhatározott, de a kedvezőtlen időviszonyok miatt ki nem épített alsóbbrendű vasutak kiépítésére, továbbá az illető országrészek érdekében álló új vonalak kiépítésére vonatkozólag.

Egy törvényjavaslattal, amely a magyar országgyűlésen is egybehangzóan alkotmányos tárgyalás alá kerül, a két kormány között létrejött megállapodás alapján javaslatok fognak tétetni önknek a boszniai és hercegovinai vasuti hálózat kiegészítése tárgyában. Ezt a törvényjavaslatot, amely fontos érdekeket érint és a mellett a spalatói kikötőnek Bosznia belsejével való óhajtott vasuti összeköttetését is biztosítja, beható méltatásra ajánlom önknek.

A munkakereső lakosság újabb időben jelentékenyen növekedett kivándorlásának okait és hatásait teljes figyelmére méltatja kormányom. A főmálló nehézségeket a kivándorlási ügynek törvényes szabályozása fogja megszüntetni.

(Nevelés-ügy.)

A jelen és a jövőendő nemzedékek erkölcsi és testi fejlődéséről való gondoskodás kötelességévé teszi a kormánynak, hogy kellő intézkedéseket tegyen az iskolák ellen. Kész törvényjavaslatok vannak az árvapénztárak fölöslegének felhasználásáról, a sajtótörvény reformjáról.

(Külpolitika.)

A monarchia hatalmi állásának és érdekeinek kifelé való megóvása kormányomnak kötelességévé teszi ugyanolyan gondoskodást a véderől, a melyben a véderőszervezet tökéletessége más államokban részesül. Bizva remélem, hogy önk sem fognak elzárkózni az elutasíthatatlan követelmények elől.

Viszonyunk valamennyi idegen állammal általában a legbarátságosabb és lényegesen hozzájárul az általános békegarancia fokozásához. Fájdalmas gyászszal emlékezem meg itt hű szövetségeseimnek, az orosz király 6 felségének elhunytáról, aki egy gaz büntetnek esett áldozatul, továbbá az angol király 6 felségének elhunytáról, — aki minden uralkodói érénynek ragyogó mintaképe volt — s akihez engem igaz barátság érzelmei fűztek.

Változatlan az a bensőség, amely a velünk szövetséges hatalmasságokhoz való szorosabb viszonyunkat jellemzi és örömmel emlékezem meg a rokonszenv ama bizonyítékairól, amelyeket Vilmos császár 6 felségénél tett látogatásom alkalmával a német birodalom fővárosának lakossága is oly meghatóan juttatott kifejezésre.

Az igazgatás és fenyegető kínai események arra kényszerítették a hatalmasságokat, hogy képviselőik és alattvalóik életének és szabadságának oltalmára és a kultura érdekeinek a fanatizált tömegek ellen való megvédésére álljanak. Nagyhatalmi állásunk, továbbá — bár nem nagy — érdekeink azt parancsolták, hogy megfelelően résztvegyünk ebben az akcióban, amelyben vitéz haditengerészetünk kis kontingense díszeslegesen kitűnt. A hatalmasságok fáradozása a rendes állapotok helyreállítására és Kína integrálásának fenntartására irányulnak s így szerencsésen nem kell az ottani eseményeknek az európai békére való visszahatásától tartani.

(Az alkotmány.)

Tisztelt uraim! Az alkotmány, amelyet birodalmunk szabad akaratából adott, korunknak megfelelő biztosítéka kellene, hogy legyen népeim fejlődésének. Ez az alkotmány gazdag gyümölcsöket hozott. Az állam pénzügyei példás rendbe hoztak. Hitele nagy tekintélyre emelkedett. A polgári szabadságok erős alapon nyugosznak. Az általános műveltség, hála az iskoláügyi szervezetének és a tanintézetek rendkívüli szaporításának, örvendős színvonalra emelkedett, amely különösen hadseregem derékségének és intelligenciájának is a legnagyobb mértékben hasznára válik. A tartománygyűlések hatáskörükön belül sok hasznos dolgot alkothattak. Az alkotmányos intézmények áldásos befolyása lehetett egészen a községekbe. Mondhatom tehát, hogy az állami alapörvények hű népeim értékes tulajdonát képezik. Kifelé az egyes királyságokat és tartományokat megillető autonómia mellett is az állam egységének és erősségének szimbolusát képviselik. Annál nagyobb fájdalommal töltött el, hogy a birodalmi képviselői utolsó ülésükön csaknem egészen eredménytelenek maradtak, noha elismerem, hogy azokat az ügyeket, amelyek a monarchia hatalmi állását illették, az összes pártok szerencsésen elintézték. De azok a nem kevésbé fontos ügyek, amelyek a biro-

dalmi tanácsban képviselt királyságok és tartományok virágzására és jövőjére vonatkoznak, elintézetlenek maradtak, holott ugy a saját szükségletnek, mint más államok példájának hatalmas buzdításul kellett volna szolgálnia arra, hogy minden erőköt meglesztve, a mi jölétünk és a mi haladásunk szolgálataiba is állítsák korunk gazdag vívmányait. Leghatározottabb kívánságom, hogy önk, uraim, a birodalmi tanács hagnományaihoz híven, a szükséges és sürögős munkának szenteljék magukat és amidőn alkotmányos jogaikkal élnek, az egész lakossággal szemben fömálló kötelezettségeiknek is megfeleljenek. E tekintetben egész határozottan számíthatnak kormányomra, amely a pártoknak a helyzetnek megfelelő komolysággal szívrokre fogja kötni a parlamenti tevékenység rendszeres menetének biztosítását. Minden a birodalom szellemi és anyagi fejlődésére irányuló szándék eredménytelen marad a nemzeti viszálykodás következtében. A tapasztalás megmutatta, hogy a nemzeti viszály magvát képező kérdéseknek a kormány által való megoldására tett kísérletek nem vezettek végleges befejezésre, hanem ellenkezőleg szükségesnek mutatkozott e kérdések törvényes elintézése, mert egyedül ez nyújtja a tartósság biztosítékát. Kormányom a nyelvkérdések mindenkit kielégítő megoldásában úgy az igazságosság, mint az államraison követelményét látja. Bizván az összes pártok részéről tanusított hajlandóságban, minden erejével azon lesz, hogy minél előbb helyreállítsa a birodalmat legnagyobb bajtól megmentő, óhajtott rendet.

Amint azonban kormányom minden gondját erre az ügyre fordítja, másrészt kötelessége a kormányzat bizonyos szférában érintetlenül fenntartani a nyelv egységét, e rég bevált intézményt. A népképviselőt megbéniadásival siker soha sem érhetőlk el. A parlamenti munka megakasztása csak késleltetheti vagy egészen kétségessé teheti még olyan kívánságok teljesítését is, amelyek leginkább hatják át a szíveket. Nem kisebb az a kár, amelyet az alkotmányos élet megkötése a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és tartományok összes érdekeinek okoz.

Ha majd a közel jövőben a két állam között való gazdasági viszony szabályozásáról lesz szó, a birodalmi tanács hathatós közreműködése elengedhetetlen előfeltétele olyan egyezménynek, amely mind a két fél kielégítheti. Tekintetem mindig valamennyi népem javára irányul és az ő jölétükből meritem megelégedésemet. Azért kívánom, hogy alkotmányos jogaik birtokának örvejenek és azok, valamint a nemzeti élet nyugodt és szerves fejlesztését jobbké céljuknak tekintés. Versék meg szabad testvéri törekvéssel az alapját olyan békének, amelyen korunk szükségleteinek megfelelő és őrizték meg, mint atyáik tették, ezt a tiszteletreméltó államot, amely mindenkinek egyenlő oltalmat nyújt. Mutassanak a jövőendő nemzedékeknek ragyogó példát arra nézve, hogy miként kell egyenes kívánságait összhangzásba hozni az egésznek javával.

Igy remélem és bizom benne, hogy felelősségük vezéresüllye lesz minden cselekedetünknek. Dolgozzanak uraim és látni fogjátok majd dolgozni az egész népet és a mindenható áldása lesz mindezek munkáján.

Bécs, február 4.

A mai trónbeszéd a leghosszabb volt, amelyet az uralkodó valaha mondott. E mellett feltűnik a trónbeszédnek szokatlan formája is, amennyiben valóságos két részből áll. Az első rész már magában véve is teljes trónbeszéd, amennyiben felhívást intéz a képviselőkhöz, hogy igyekezzenek a nemzetiségek között a békét helyreállítani s a parlamentet munkaképessé tenni. Valószínűnek látszik tehát, hogy a második részt a parlament megnyitásán lefolyt botrányos jelenetek hatása alatt toldották hozzá.

A trónbeszédnek Viktória királynőre vonatkozó passzusáról azt mondják, hogy ezek a szavak: Minden uralkodói érénynek ragyogó mintaképe, két gondolatjel közé van ékelve, azt hiszik tehát, hogy ezeket a szavakat is csak a trónbeszéd elkészülése után toldották bele s pedig annak a tüntetésnek a hatása alatt, amely a képviselőházban az elhunyt angol királynő ellen végbement.

Arra a kérdésre, vajjon a trónbeszéd a németek vagy a csehek mellett foglal-e állást, meglehetősen egyértelműen azt felelik, hogy nem lehet határozottan megmondani. Csak az az egy bizonyos, hogy a trónbeszéd az alkotmányosságunk valóságos dicsőítő himnusza. Az uralkodó, hosszú uralkodása folyamán, még sohasem hangoztatta oly erősen és oly meggyőzően az alkotmány szükségességét, még sohasem emelte ki annyi energiával, hogy mi az alkotmány a népek életében, mint ma. Epp oly homályos a trónbeszédnek az a része, amelyben a nyelvggyeségről van szó.

A trónbeszédnek teljességgel szokatlan hangjából általában azt következtetik, hogy a trón ezzel a parlamenttel akarja az utolsó kísérletet tenni. Az uralkodó szavai után mindenki kénytelen lesz elismerni, hogy a császár megtette kötelességét s ha a nép maga nem

akarja jogait megvédelmezni, úgy csak magának tulajdoníthatja, ha ezután az abszolútizmus következik.

A fogadtatásról a német radikálisok a szociáldemokraták és a cseh radikálisok hiányoztak. A trónbeszédnek első részét, különösen azt, amely a gazdasági javaslatokról szólott, tetszéssel fogadták; a második részt néma csöndben hallgatták s csak a végén nyilvánult némi kis tetszés.

Bécs, február 4.

A trónbeszéd a parlamenti pártok mind-egyikére kedvező benyomást tett abban a tekintetben, hogy a felség oly határozottan hangsúlyozta az alkotmány fenntartását. A német pártokat nem elégitette ki a trónbeszédnek a nyelvviszályokról szóló része, viszont a csehek körében mérhetetlen örömet okozott az, hogy a trónbeszédben nem volt szó a német államnyelvről.

Bécs, február 4.

Tegnap és tegnapelőtt hire terjedt, hogy a király rosszul van és emiatt a Reichsrathot nem fogja személyesen megnyitni. Erre az alaptalan mende-mondásra az a körülmény adott alkalmat, hogy a király szombat délelőtt nem volt jelen a Viktória királynő elhunyt alkalmából tartott angol nagykövetségi gyászisten-tiszteletben, hanem Ottó főherceggel képviseltette magát. Szombat reggel ugyanis az idő hirtelen nagyod hidegre fordult és az udvari orvosok azt tanácsolták a királynak, hogy ne menjen el az angol nagykövetségnek rosszul fülő kápolnájába, ahol könnyen meghűlhetett volna.

Pága, február 4.

A Politik értesülése szerint, a lengyel klub azt kívánja, hogy a Reichsrath eddigi elnökségét újól megválasszák.

(Pártgyűlések.)

Bécs, február 4.

A német haladó-párt kommunikét adott ki, amelyben küli, hogy a leghatározottabban ellenezni fogja dr. Fuchs volt elnöknek újól való megválasztását s minden erejével arra fog törekedni, hogy az elnökségben a német pártok jelöltjei foglaljanak helyet.

A Centrum-Klub ma este ülést tartott s elhatározta, hogy minden erejével törekedni fog a parlamentet munkaképessé tenni, hogy a trónbeszédben említett feladatokat elvégezhesse.

Politikai körökben élénken kommentálják Schönerernek egy levelét, amelyben azt írta egy pártfőlének, hogy ő és hívei nem fognak kormánybuktató politikát üzni, és a német pártokkal minden kérdésben nem fognak közösen eljárni, mert Luegerrel egy tanácskozó asztalhoz nem ülnek.

A Lengyel-Klubban Javorski bejelentette, hogy Kathrein közölte a vele Centrum-Klub megalakulását azzal a megjegyzéssel, hogy a centrum barátságos viszonyt kíván fenntartani a Lengyel-Klubbal. A Lengyel-Klub felhatalmazta Javoskit, hogy a képviselőházban indítványt tegyen a felirati bizottság választására.

Az urak háza jobb oldala mai ülésében megbizta Missia püspököt, hogy az urak háza holnap ülésén indítványt tegyen a trónbeszédre adandó válasz tárgyában.

HIREK.

Budapest, február 4.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én

uj előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A miniszterelnök kihallgatása. Széll Kálmán miniszterelnök csütörtökön, 7-én nem ad kihallgatást. — Ottó főherceg részvéte. Bécsből táviratozzák: Ottó főherceg és neje Mária Jozefa megbízásából báró Dianhovesky főudvarmester kondoleált gróf Hunyady főszertartásmesternek felesége elhunyt alkalmából.

— Ebéd a miniszterelnöknél. Széll Kálmán miniszterelnök ma délután ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak: Samassa József érsek, Császká György érsek, gróf Szapáry Gyula, báró Podmaniczky Frigyes, gróf Andrássy Aladár, báró Kemény Kálmán, gróf Apponyi Lajos, Ernusz Kelemen, gróf Apponyi Albert, báró Atzél Lajos, Bartha Miklós, Biró Lajos, Bolla Kálmán altábornagy, Daniel Gábor, Dókus Ernő, Fest Lajos, Gulner Gyula, gróf Károlyi István, Kubinyi Árpád, Matuska Péter, Riffault Agoston francia főkonzul, Tallián Béla és gróf Zichy János.

— Miletics Szvetozár meghalt. Újvidékről táviratozza tudósítónk: Miletics Szvetozár, a magyarországi szerbek egykori vezére ma betvenöt éves korában meghalt. Az elhunyt már hosszabb idő óta

visszavonultságban élt a fánál, dr. Miletics verselő orvosnál. Születésnapja nemrég volt a Versee szerb polgárai küldöttségileg üdvözölték egykori vezérüket, Miletics holttestét szerdán reggel Ujvidékre hozták. Nagy mértékben nyilvánul a részvét a halott iránt és a szerbek mindentűn nagyszámúban jelentkeznek a temetésre. A városházán és sok magánépületen gyászbölgöt tüztek ki, Miletics egyidejében polgármestere volt Ujvidéknél.

— **Ami a császárnak mindegy.** A *Vossische Zeitung* egy cikk keretében, melyben a porosz pénzügyminiszternek a zsidók bírói szolgálatban való alkalmaztatásáról mondott beszédét méltatja, a következő jellemző dolgot mondja el:

Vilmos császár nemrégiben Hamburgban jártában, egy ottani nagy folyamhajózási társaság zsidó vezérigazgatóját szólította meg.

— Ön, vezérigazgató ur, még nem jutott el arra a helyre, ahol én szeretném önt látni s amely önt méltán megilletné.

Az igazgató egy percig habozott, aztán így szólt:

— Bocsnát felség, de úgy látszik, ön nem tudja, hogy én —

— Hogy ön zsidó?! — felelt a császár. De tudom. Nekem azonban az teljesen mindegy. El is mondhatja ezt a nyilatkozatot mindenkinek.

— **Szell Kálmán Fejérváry bárónál.** A Hercezszeránál napoként ellátogatott Szell Kálmán miniszterelnök, amióta Fejérváry bárót megoperálták. A rekonvalenscens betoget azonban Szell Kálmán még nem láthatta s csak dr. Hercezl Manó tanártól értesült eddig a honvédelmi miniszter állapotáról. Bár Fejérváry ma azt a kívánságát fejezte ki, hogy nagyon szeretné, ha Szell Kálmán meglátogatná. Örömmel értesítették a miniszterelnököt a beteg kívánságáról és Szell Kálmán boldogan sietett báró Fejérváry szobájába. Öszinte és örömteljes volt a viszontlátás mind a két részről, a meghatótságot azonban hirtelen elűzte báró Fejérváry katonás természet és vidám hangulata. Jó ideig beszélgetett Szell Kálmán a honvédelmi miniszterrel, akit kitűnő színben talált. Így közvetlen közelségből szerzett meggyőződést arról, hogy a lábadózó már rendszeren élkezik és reményteljes örömmel néz eléje nonsokára bekövetkezendő felgyógyulásának. Az önfeláldozó ápolásban, amelyben Hercezl tanár és szanatóriumának orvosi személyzete részesítik, osztoznak a báró leányai és fia is. A miniszter állapota az üdvöndöset javulás mellett is még mindig a legnagyobb kímélettel igényli és ezért a miniszterelnök látogatása, amely csak a beteg kívánságára történik, kivételes. Más látogatókat egyelőre egyáltalán nem bocsátanak be a miniszterhez.

— **A spanyol király elleni merénylet.** A minap bejárta a világsajtót annak az állítólagos merényletnek a híre, amelyet a spanyol király ellen intéztek. Föltűnést keltett, hogy a merénylet híre a spanyol udvar köréből meg nem erősítették és nem is cáfolták meg. A spanyol kormány csak most adott ki hivatalos jelentést a merényletről s az esetet így írja le:

Néhány nappal ezelőtt a király nevelőjének, Loriga urnak és egy hajtonak a kíséretében gyors ügöccsel végiglovagolt a park árnyékos fasorán, amikor egyszerre mellette a bokorból egy lövés dördült el s a sörét megebesíttette a király lovának a lábát. A bokorban ugyanis egy kertész volt, aki a nélkül, hogy a királyt észrevette volna, vigyázatlanul fogolyra lövöldözött. Hogy a jövőben hasonló eset ne történhessék, szigorú rendeletek adtak ki, hogy reggel tíz óra után a parkban senkinek sem szabad vadászni, vagy lövöldözni. Két-három nappal később a király újra a fasorban lovagolt nevelőjével s újra hallatszott egy lövés. Alfonso király csodálkozva fordult kíséretéhez s így szólott:

— Mennyire nem respektálják a mi rendeleteinket. Ugy-e, ön is hallotta, hogy valaki lőtt?

Azonnal szigorú vizsgálat indult meg s megállapították, hogy a lövöldöző Izabella infánsnő vadásza volt, aki azt mondotta, hogy házi nyulra lőtt.

Eddig a hivatalos jelentés. Érdekes azonban, hogy a spanyol lapok nem hiszik el. Valamennyi fenntartja eredeti értesülését, hogy Alfonso királyra csolnakázás közben háromszor rálóttek.

— **Egy bankár eltűnése.** Kieiből táviratozzák, hogy Hess Siegfried bankár néhány nap előtt eltűnt. Hess gazdag ember hírében állott. Még legutóbb is és virágzó bankháza van. Azt hiszik, hogy a közsdén szerencsétlenül játszott s nemcsak a saját vagyonát vesztette el, hanem tizedfeleinek pénzét is.

— **A jótékony főváros.** Adott Urunk esőt, de nincs köszönet benne. Mikor a főváros ad valamit, azt úgy látszik, mindig bizonyos föntartással kell elismerni, mert úgy fordul hirtelen visszaszivja, amit adott. A sok eset közül csak a jelenleg aktuális adakozást kell szemügyre vennünk, hogy a főváros ajándékozási rendszerét a kellő világlátásban lássuk.

1898-ban a főváros följajlott a kormányának egy 8400 négyzetöglös telket a Zuglóban. A telkre kellett volna fölépíteni az országos leneloházat. Az ajánlat szép volt, jó volt, meg is köszönték, meg is dicsérték érte a várostartó urakat s még azt a kívánságukat is dicséretnek tartották, melyet föltételképpen csatoltak az adományukhoz. A föltétel az volt, hogy a lenelcek származása dolgában nem szabad nyomozni, hanem akár megnevezi magát a szülő, akár nem, a lenelcet föl kell vonni.

Szell Kálmán miniszterelnök az országos lenelcház ügyében törvényjavaslatot terjesztett a Ház elé. Ez a javaslat azonban nem veszi tekintetbe a főváros föltételét, azon egyszerű oknál fogva, mert ez a föltétel a fennálló törvénybe ütközik. A főváros azonban rendületlenül ragaszkodik a föltételéhez s a makacsságát azzal indokolja, hogy a lenelcek csakis ilyen módon lesznek budapesti illetőségűek. Ha pedig ez nem lehetséges, akkor inkább nem ad telket.

Ennyi szeretet a fővárosi illetőségűek iránt olyannyira megható, hogy szinte gyanu támad, vajjon nem-e arra való az egész komédia, hogy a nagylelkűség egy hirtelen fellobbanása által diktált jótéteményt vissza lehessen szivni? Milyen hamis is ez a főváros! Milyen csalafinta!...

— **Zsilinszky államtitkár Szegeden.** A közoktatásügyi miniszter a szegedi állami főgymnázium részére nagyobb állandó épületet emellett. Pénzhiány miatt azonban 1902-re halasztották az építést, addig a főgymnázium, amelynek még csak néhány osztálya van megnyitva, ideiglenesen hajlékában marad. Az állandó épület részére már 8 év óta ki van jelölve egy terület a város központján, a Tiszapart vonalán, az állami felsőbb leányiskola mellett és éppen azért, mert itt az iskolák úgy is össze vannak zsufolva — különösen pedig a leányiskola miatt — igen sok kifogás van ez ellen. A szülők is, akiknek leányai az állami felsőbb leányiskolába járnak, — ezt mondja némi sejtéssel a felhivatalos tudósítás — elterjesztést küldtek a terv ellen a miniszterhez, kiemelve, hogy *ugyis baj van már itt amiatt, hogy a leányiskola szomszédságában vannak a felsőkereskedelmi és a polgári fiúiskolák, továbbá a főreáliskola.* A miniszter megbízásából vasárnap Szegeden időzött a főgymnázium építése ügyében Zsilinszky államtitkár, aki az érdekelteket tanácskoztatta az állami iskolák felügyelőivel tanácskoztatta. Felmerült az a terv, hogy esetleg az állami főgymnázium részére átengednék az állami felsőbb leányiskola nagy épületét és utóbbi részére építenének új hajlékot. Az államtitkár az eredményről előterjesztést tett a miniszternek.

— **Barát-hála.** Ez alatt a cím alatt egy budapesti lapban a minap közlemény jelent meg, amely szerint Pechata Antal komáromi ügyvédnek a Benedek-rend kezelése alatt álló király József alapítvány ügyészének temetéséről, amelyet a város színe-java megjelent, csak éppen a szent Benedek-rend tagjai nem vettek tudomást, s a temetés napján vigan lakomáltak. Ezzel szemben a Komáromi karsadalmának aul feisorsói tagjai igazolják, hogy a temetésen a szent Benedek-rendnek nemcsak Komáromban, hanem a közel vidéken lévő tagjai is részt vettek. Ami pedig a „vig lakomázást” illeti, annak a magyarázata a következő: A Szent Benedek-rend főapátjának január 29-ikére eső névésztjét a rend valamennyi székében megtartják. Erre a napra esett véletlenül a temetés is. A meghívások azonban már jóval előbb megtörténtek, a vasorán pedig az egybgyűltek a lehető legkomolyabban, mondhatni komor hangulatban rótták le tiszteletüket a rend és annak főapátja iránt, mely hangulat egyszerűsége a halott iránt való kegyelet kifejezése is volt. A hosszabb nyilatkozatot, amely az esetet bővebben tárgyalja, aláírták: Domány János polgármester, dr. Nagy Vilmos királyi tanácsos, Makk József törvényszéki bíró, Skodaj László t. bíró, Antal Gábor evangélikus református püspök, Virágh Ferenc postafelügyelő, dr. Kolbe Dező ügyvéd, Schmidhauer Lajos, Kutsera József plébános, Kossár Dező királyi ügyész, Tátray József nyugalmazott polgármester, Molecz Tivadar karnagy, Ghyey Dénes alispán, Lőrinczy György tanfelügyelő, Varju József főszámvéző, Sárközy Aurél főispán, Honyák Lajos igazgató, dr. Várhelyi Domokos ügyész, Kovács József pénzügyigazgató, Schöffmann Imre pénzügyigazgató, Erdőssy Ferenc katolikus lelkész, Tuba János országgyűlési képviselő, Kristinus Emil, dr. Gaál Gyula főjegyző, Rácz Lajos tanácsos.

— **Postai bejelentő-lapok.** A kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, hogy mindama dohánytzsdések és kereskedők, akik postai értékjegyek elárúsításával foglalkoznak, kötelesek a posta, utján való bejelentő-lapokat is árusítani.

— **Segítség a szegényeknek.** A Podmaniczky-utcai kenyérszót boltban tegnap 11.300 adag kenyeret osztottak ki. Ujabbán a következő adományok érkeztek: *Bunzl* Lajos Bécs 20 K., *Wohanka és Társa* cégtől befolyt büntetésépen 10 K., *S. II.* gyűjtése az országos takaré- és hitélzövetkezet közgyűlése alkalmával 16 K.

A Józsefvárosi előjáróságnál adakoztak *Károlyi* István grófné ivén: *Károlyi* István grófné maga két-száz, *Hegedűs* József tíz, özvegy *Csekonics* János grófné ötven, dr. *Rupp* Kornél küldött még tízenegy, a budapesti általános villamosági részvénytársaság negyven, *Csillag* Bernát tíz, *Weisz* Fülöp négy és egy billiárdos társaság nyolc koronát.

Humanizmus jótékonyági egyesület tegnap a Bora-féle vendéglőben 50 szegény embernek adott vacsorát. Aztán gyűjtést rendeztek, amely 12 koronát jövedelmezett.

— **Kevesebb a kivándorló.** Egy szomorú apa sóhajtott föl egyszer így:

— Hála Isten a családomban már nem halnak a gyerekek!

Mikor megkérdezték tőle, hogy mi adja a szájába ezt a keserű fohászkodást, megmagyarázta a dolgot.

— Hat gyermekem volt. Mind a hatot elvitte a kanyaró. Most már egy sincs, hát nem hal meg senki.

Erre a mintára sóhajthat az ember, mikor az Amerikába kivándorló magyarokról beszél. Szepesmegye alispáni hivatala konstatálja, hogy a kivándorlók száma az idén hétszázötvennel apadt. Ezt a szomorú sóhajtot teljesen megmagyarázza az, hogy Magyarán és a Poprád völgyében egyes községek annyira elhagyottak és néptelenek lettek már, hogy nincs senki, aki kivándorolhatna. Az utolsó három évben ezen e vidéken tizezernél több utlevelet adtak ki s ha hozzávesszük azokat is, akik utlevél nélkül hagyták el az országot, a *kivándorlók számát* túlzás vo-szlye nélkül *tizenötezerre lehet becsülni.*

— **Az Országos Gépezet Egyesület** nagy érdeklődés mellett tartotta meg rendes közgyűlését. Kiss Lajos elnök megnyitójában beszámolt az év eseményeiről, aztán *Mihalovits* Antal számvizsgáló bizottsági elnök a tisztikar fölmentését kérte, mit az egyesület egyhangulag megadott. *Vagányi* Sebestyén korelnökségével azután megejtették a tisztújítást. Az egyesület *Kodolányi* Antal királyi tanácsost díszelnöksévé, *Vagányi* Sebestyént tiszteletbeli taggá és *Lantai* Jánost, a szakügyek kiváló munkását elnökévé választotta meg. Jogtanácsosává az egyesület dr. *Kovács* Jenő fővárosi ügyvédet választotta meg, akit az elnökség erről megleghangú átiratban értesített, egyben a közgyűlés egyhangú és lelkes határozata értelmében fölkérte a tisztség elfogadására. Az új tisztikar és választmány egyébként a következőképp alakult meg:

Díszelnök: *Kodolányi* Antal. Tiszteletbeli tag: *Vagányi* Sebestyén. Jogtanácsos: dr. *Kovács* Jenő ügyvéd. Elnök: *Lantai* János. Alnökök: *Heisler* Gyula, *Máris* János. Titkár: *Mihalovits* Antal. Jegyzők: *Reich* Imre, *Fodor* József. Pénztáros: *Csilla* János. Pénztári ellenőr: *Penczák* Lajos. Könyvtárosok: *Pollák* Zoltán, *vaáli* Kiss István, *I. Müller* József, *Fügylmessy* Ferenc. Gazda: *Sziúvs* Imre. Számvizsgálók: *Holtzer* Béla, *Szöllösy* János, *Glaser* Ignác, *Schne-ringer* Antal, *Trippa* György, *Csernusz* Ferenc, *Szerdahelyi* Bálint. *Helybeli választmányi tagok:* Kiss Lajos, *Tetiák* Gyula, *Horváth* Gyula, *Pintér* János, *Bittner* András, *Nekola* Vilmos, *Nemes* Ferenc, *Prém* Frigyes, *Erdélyi* Gyula, *Grenspurger* Sándor, *Kádár* András, *Molnár* Mihály, *Pátkay* Lajos, *Spall* Ottó, *Szabó* Lajos József, *Farkas* Dező, *Niklász* Tivadar, *Szabó* János, *III. Müller* József, *Königsberg* Armin, *de Rivó* Miklós. *Főválasztmányi tagok:* *Agoston* Sándor, *Hammerik* Bertalan, *Karácsony* János, *Mihalik* Emil, *Jeremiás* Zsigmond, *II. Kiss* Lajos, *Molnár* Gyula. *Vidéki választmányi tagok:* *Biber* Akos, *Leithner* József, *Hevessy* Zsigmond, *Gregor* József, *Duncendorfer* József, *Diószegi* József, *Schreitner* József, *Frid* Henrik, *Stribinyi* Kálmán, *Szeiler* Győző, *Bla-zsek* Ferenc, *Dóczy* Lajos, *Tóth* Gyula, *Telkessy* Lajos, *Vörös* Antal, *Szokoly* Károly, *György* Lajos, *Tóth* Lajos, *Oszter* Fülöp, *Rücker* Ede, *Kmetz* József, *Neszlinger* János, *Szikora* Gyula. *Vidéki főválaszt-mány:* *Szűts* Pál, *Kaun* Pál, *Krinovits* Géza, *Stussir* Károly, *Torok* Lajos, *Horváth* József *II.* Nagy Pál, *Kaszás* Ignác, *Safács* László, *Horváth* József *IV.*

A választás után az új tisztikar elfoglalta helyét s hozzáfogott a beérkezett indítványok tárgyalásához. Az indítványok letárgyalása után *Lantai* János elnök lelkes éjlenző közepette bezárta a közgyűlést.

— **Halálozás.** *Schwaits* Farkasné meghalt hetvenéves korában Nagyváradon.

Halasy Béla polgári iskolai tanár meghalt Nyitrán.

Özvegy *Czajka* Alajosné hetvenhat éves korában elhunyt Nagy-Szalontán.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

speciálta a szájpallás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

— Detektív Klófác körül. Amit Wolf, az ismert név osztrák honatyja, egy beszédszöveggyel ért csak el, tudniillik az általános hírhedséget, azt a címben szereplő Klófác, radikális Reichsrath-képviselőnek egy pár erőteljes bömböléssel sikerült megszereznie. Ki ne ismerné már mind az öt világrészben Klófácot? A Reichsrathot, amelynek több pártból sikerült összetákolódnia, mint ahány feje a lernai hidrának volt egykor, megnyitották. Senki sem kételkedett abban, hogy ez a megnyitás nagyon épületes lesz s aki kiverkedte magának az első ülésre a maga karzati jegyét, nem sajnálta a fáradságot. Koncert-terem lett a birodalmi tanács ülésháza, a leglármásabb programszámokkal. S kitűnt, hogy a csehok egy új zenei tüneményt ajándékoztak a világnak. Ez a fenomén Klófác, akit immár mindenki ismer. Az elnök szót, hogy zenebona támadt, a temperamentumos csehok csapatja dühöngött, de különösen feltűnt az egyik cseh. Ez a cseh bömbölt. Egyre bömbölt. És nem mindenki értette, hogy mit bömbölt, mert csehül bömbölt. Aztán megtudták, hogy mi a zive vágya. Hogy az elnök ne diskuráljon németül, hanem beszéljen csehül. A kívánsága nem teljesült, azért megint haragudott és még sok apróságát elkövetett a gyűlés során. Estére már benn volt a lapokban Klófác, azóta arról is nyilatkozott, hogy még sokat bömbölt ő majd, ha nem teljesítik az ő és elvtársai kívánságait, még a trónbeszédre is bejelentette a készletét. De úgy látszik, időközben mégis lezserelt, mert sem ő, sem radikális pártja, a trónbeszéd alkalmával ma a Burgban meg nem jelent, ellenben a nap még sem mult el, hogy Klófác ne adjon életjelt magáról. Klófác ugyanis táviratban panaszt küldött az igazságügyi miniszterhez, hogy a családját detektívek molesztálják, őt szimatolják, a házáat pedig állandóan rendőrök őrzik. Hát ezek súlyos panaszok, az bizonyos s érdekkellesse várujk a következményeit. Hogy csakugyan olyan veszedelmes elemnek tartja-e az osztrák kormány Klófácot, aki ellen ilyen szofatlan rendszabályokra van szükség, vagy pedig csak Klófác fantáziája élénk-e ennyire avégből, hogy egy napra se felejtkezzék el róla a világ? . . .

— Halálos katasztrófa a kőbányában. A főváros szomszédságában Békás-Megyer mellett halálos katasztrófa érte a csillaghegyi kőbánya néhány munkását. Dinamitrobbanás következtében egy nagy földtömeg leszakadt és két munkást megölt, többet pedig megsebesített. A csillaghegyi kőbánya a Ney Ede és Társa budapesti kőfaragó-éég tulajdona. A tulajdonosok két héttel ezelőtt vállalatba adták a földmunkát Reiner Sándor és Jesernitzky József lővárosi vállalkozóknak, akik szarvasvidéki kubikosokkal azonnal hozzáláttak az agyagos föld elhordásához. Február elején délután javában dolgoztak a csillaghegyi bányában; egy helyen nem fogta a csákány a fagyos agyagot, amire a munkafelügyelő dinamittal akarta fölrobbantani a földréteget. A töltés azonban nem stult el, amire tovább folytatták a munkát. Egyszerre váratlanul explodált a dinamit és nagy darab agyag leszakadt a bányában. A föld több munkást eltemetett. Az épen maradt emberek hamarosan eltakarították a földet és kihúzták eltemetett társaikat. Két szarvasi kubikos: Podány János és Dező Bálint ekkorra már meghalt, egy harmadik Szabó József pedig életveszedelemesen megsebesült. A halottakat a békásmegyeri köztemetőbe vitték, a sebesültet pedig Budapestre hozták a Szent János-kórházba. Értesítették az esetről a pestvidéki törvényszéket, amelynek részéről egy vizsgálóbíró s egy orvos ment ki a községbe.

— Házasság. A kereskedelemügyi minisztérium tisztikarának egy nagytehetségű szimpatikus fiatal tagja, dr. Saterényi Sándor miniszteri jogalmazó, a Magyar Iparoktatási szerkesztéséjé vasárnap tartotta közölgőjét Dobai Margit urhölgygyel, Dobai Antal a kolozsvári szabadelvűpárt egyik oszlopos vezéréfőjának, kolozsvári elkövető ügyvédnek bájos leányával. Ugy a vőlegénynek, aki fiatal kora dacára is már pozíciót szerzett a közgazdasági irodalomban, mint alyjának, Saterényi József miniszteri tanácsosnak, a közélet előkelőségétől közösen gratuláltak a boldog családi ünnepek alkalmából. Az első volt a gratulációk között Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, aki meglepő szerezkeívánatait fejezte ki egy kiváló ifjú munkatársának, mint a boldog örömszüllöknek.

Porjesz Sámuel, Dukács Jakab dohány-utcai nagy vendéglőjének üzletvezetője eljegyezte Arany Eszter kisasszonyt, a győri hengermalom tisztviselőjét. Szegvári Rogányi Károly hivatalnok 5-én délelőtt 11 órakor vezeti a görög-keleti templomban oltárhoz Merza Mariska kisasszonyt.

Dr. Nobel Adolf tatai orvos jegyet váltott Fleischmann Mór győri dohányüzem-tulajdonos lányával, Rózsika kisasszonnyal.

Kántor László máv. mérnök 9-én vezeti oltárhoz a budavári Mátyás-templomban özvegy Gold Jánosné leányát, Gold Karola kisasszonyt.

Bolár Bálint magyar államvasúti forgalmi tiszt és hó 5-én vezeti oltárhoz Both Bertuska magyar államvasúti pénztárkezelőné Marosvásárhelyen. Tanuk Balla Átila állomásfőnök és Imre Dénes királyi erdőtanácsos.

— Büntetés elől a halálba. Aradról táviratozták: Hans Ferenc közös hadseregbeli közlegény az ujaradi bálón összeveszett Berg Ferenc szíjgyártóval és szuronyával veszélyesen összeszurkálta. A baka saját tététől annyira megijedt, hogy a büntetésétől való félelmében felakasztotta magát.

— Sanszonett-halál. Egy kerepesi-uti kávéházban, ahol nemcsak cukorral és habbal, vagy hab nélkül mérik a kávé, hanem főként drága szeszes italt adnak szívesen a vendégnek kupléval és kurta ruhás sanszonettel — szerelmi dráma történt. Az egyik kis sanszonett, Szűcs Mariska megragotta meg magát, s a perceli alighanem meg vannak számlálva. Szörnyű nagy dolog az öngyilkosság, az, akitől egészen távol van, alig is tud bele látni abba az utolsó pillanatba, amikor az élettel meghasonlott teremtés végez az életével. Isten tudja, örülte kell-e hozzá, vagy rendkívüli bátorság, de mindig nagy eset az, ha valaki öngyilkos lesz. Hát még akkor, ha az áldozat egy fiatal, tizennyolc éves leány. Honnan veszi az a bátorságot a halállal való randevura, még ha az énekes kávéház léha lovagjében bomlik is az idege. Természetesen szerelmi baja volt a kis sanszonettnak, akiben ugylátszik, az a szép vonás meg volt, hogy komolyan veszi a szerelemet. Anyira komolyan, hogy még csak rá se ért valami finom, kellemes méregnek a megszerzésére, hanem szerezte a halált, ahol az első pillanatban megpillantotta. Az öltözékjében, ahol nyilvánvaló a lesújtó hír érte az embere hütlensége felől, körülnézett és ami festéket csak talált az asztalkáján, azt mind bevette. A pirosítóknak, kendősökben, amik különben is de esuf onnivalók, sok sok higany volt, az felhasogatta, széttroncsolta belül, s most haldoklik a sárba Rókusban. Stilszerűen kereste a halált a kis sanszonett, de meg is fog halni a kis sanszonett.

— A megszköht nagyfuvaros Amerikában. Haimsohn Gyula, aki óriási passzívák hátrabagyásával megszköht a fővárosból, immár véggépp elmentekült az igazságszolgáltatás kezébe. Övét ma táviratban értesítette, hogy megérkezett New-Yorkba. A távirat a következőképp hangzik:

Szerencsésen megérkeztem New-Yorkba. Állásra tettem szert. Hitelezőmet tiszteltem, s ha lesz pénzem, kifizetem őket.

Gyula.

— Robbanás egy vegyészeti gyárban. Fiuméből táviratozza tudósítónk: Az Union vegyészeti gyárban egy készülék, mely kémiai anyagok felbontására szolgál, reggel kilenckor irtózatoss dőrejjel felrobbant. Petelin nevű kocvác, aki Beyer napszámmal a készüléket tisztogatta, teljesen szétzuza szörnyet halt; Beyer súlyosan megsebesült.

— A budapesti III. kerületi torna- és vívőegyesület a tagok élénk részvétele mellett tegnap tartotta meg évi rendes közgyűlését. Az évi jelentés és a zárszámadás tudomásul vétele és a költség-előirányzat megállapítása után megejett tisztújítás eredménye a következő: Elnök: dr. Stern József, alelnök: dr. Sziklai Salamon, titkár: Ruda Győző, pénztáros: Fazekas János, ellenőr: Deutsch Adolf, szertáros: Varga János, jegyző: Szilágyi Károly, zászlótartó: Prikkel József, orvos: dr. Unterberg Jenő, művezető: Tóth István. Elnök és alelnök tisztüket az egyesület megalapítása, 1887 óta viselik.

— Zetartóztatott orvos. A rendőrség ma reggel letartóztatta dr. Formágyi Győző orvost, akit kaucaió-sikkasztásért följelentették. A bűn útjára tévedt orvos háztuljadosnak adta ki magát, és alkalmazottakat szerződötlett kaucaió ellenében. A szegény becsapott emberek aztán esakhamar rájöttek, hogy a pénzük oda vész és ezért feljelentették az orvost. Dr. Formágyi november elején már állt törvény előtt hamis tanulás miatt vádolva és hat hónapra el is ítélték akkor. Az eset az volt, hogy Zolnay Béla feljelentést tett Lukács (Lefkovic) Mátyás pénzügynök ellen a rendőrség előtt azért, mert Zolnay Béla átadott Lukács Mátyásnak — amint ő mondá — haterer forintot azon célból, hogy azt az ő hitelezőjének, a Riess testvérek cégnak kifizesse, de Lukács ezt a pénzt egyszerűen elszikkasztotta. Lukács esküdzött, hogy ő egy krajcárt sem kapott Zolnaytól, de Zolnay megnevezte tanukul dr. Formágyi Győző orvost, Gillyányi Róbert magánzórt és Burghard Lajos joghallgatót, mint olyanokat, akiknek jelenlétében ő a haterer forintot Lukácsnak átadta. E feljelentés folytán a súlyos váddal illetett Lukácsot előlították és vagy tíz napig vizsgálati fogságban tartották. De csakhamar fordulat állott be, a tanuk sorban jelentkeztek a vizsgálóbíró előtt és kijelentették: bizony ők nem voltak jelen annak a haterer forintnak az átadásánál és hogy a tanunyilatkozatot azért írták alá a Zolnay Béla részére, mert Zolnay őket borral traktálta. Formágyi e tárgyaláson arra a kérdésre, hogy büntetlen előléti-e, azt felelte, hogy igen, mire Zolnay, vádolt társa, helyreigazította a dolgot és kijelentette, hogy Formágyi már egyszer okirathamítás miatt igem volt büntetve. A kelep-cébe került, orvos azt felelte, hogy csupán csak vádolva volt, de felmentették. Erre az elnök beszerezte

a doktor ur előlétere vonatkozó iratokat és azokból vasárnap reggel, a folytatólagos tárgyaláson, konstata, hogy Formágyi ezelőtt három évvel három havi börtönrre volt elítélve és pedig magánokirathamítás miatt.

— Boerokért. A magyar boer-bizottság szervezkedik és nem hagyja abba a szervezkedést, ámbár már az angol sajtó, ha nem is éppen az elsőrangú, észrevette a magyarok boer-szimpatitját és neheztelt. Csak hogy a szegény zaklatott boerök iránt a részvét hiába vert mély gyökereket az emberiség szívében, az érdekükben való mozgalom nehogy szünnék, inkább gyarapszik és most, hogy az angol trónra új király ült, buzgó-ságban erősebb lett a reményeség. A budapesti boer-bizottság minél szélesebb téréll akarja tobo-rozni a híveit s az első nagyobb lépés ennek a célnak az elérésére egy népgyűlés, amely valamelyik legközelebbi vasárnap lesz a Nemzeti Lovagló-Iskolában. A gyűlésen pedig a boerök iránt érző országgyűlési képviselők elnökölnek és szónokolnak majd. Azt a határozatot pedig, amelyet ezen a gyűlésen hozni fognak, közölni fogják a külföldi boer-bizottságokkal.

— Sikkesztő szolga. Westheinkel Antal, a földmívelésügyi minisztérium egyik szolgája a napokban eltűnt a fővámból. Mikor eltűnésének okát kutatták, kiderült, hogy a rabizott pénzből kétszázharminc koronát elszikkasztott. A hűten szolgát körözik.

— A Dunáról. A földmívelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a Duna általában apadásnak indult. Budapestnél ma 9 centiméternyi apadás mellett a víz 163 centiméternyi magasságban áll. Aeschachnál, Lincnél, Komárom alatt gyenge jégzajlás van, míg Budapestnél a Margit-híd fölött 20—20 centiméternyi vastagsággal áll a jég. Az alsó szakaszon csakis Móbácsnál van zajlás s ma 130 centiméter áradás mellett a víz magassága 286 centiméterre szökött föl.

— Makacs öngyilkos. Bécsben tegnap két golyót röpített a mellébe Nemets Jenő gazdasági főiskolai tanuló. A kórházban az orvosok ki akarták venni testéből a golyókat, de az öngyilkos kézzel-lábbal ellenszegült s tombolva kiáltozott, hogy engedjék meghalni. Az orvosok sehogyan sem tudtak vele boldogni s végre is megkötözték s úgy távolították el a golyókat. Valószínű, hogy a fiatal diák felgyógyul. Tetűt szerencsésen szerelem miatt vette el.

— Pórl járt betörő. Tegnap este Meer József, bécsi napszámos álkucesal felnyitotta Sztracha Nándor ruhastitogató lakását. Epp a szerénynek kiürítéséhez fogott amikor a szomszédok figyelmesekké lettek a zajra s a lakásba mentek. A betörő erre Sztrachénél arcul ütötte s futásnak indult. Az asszony kiabálni kezdett, a lakók a betörőt üldözöbe vették s egy vele szembe jövő ember a Gyár-utacban egy fejbe vágta, hogy menten összerogyott. A betörőt ezután a mentők a Rókus-kórházba szállították.

— Zalogodóknak egy tolvajná. A bécsi rendőrség értesítette a főkapitányságot, hogy ott letartóztatott lopás miatt egy Weiss Edm névű balassagyarmati születésű 25 éves kereszkedősegédet, akité egy esomó budapesti zalogodóul tallak. A főkapitányság felhívja azokat, akiketl ékszereket loptak, hogy jeleiközzenek a főkapitány 60. számú szobájában.

— A székesfőváros előelő mulatóhelyei között vezető szerepet játszó Folies Caprice mulató februári új műsora páratlan sikert hoz a mulatóknak estéről-estére. A műsoron két pompás humorral megírt eredeti bohózat szerepel, melyeknek címei: Fogat fogórt és Gebrüder Zifferblatt. Mindkettőben a Folies Caprice híres művész-személyzete rendkívül kedvezően érvényesül. A mulató minden este zutofolóság meglökli.

— Egyonruhák, diszültönyök és liberák, olasz vívőszerek igen olcsón kaphatók Tüller Mór és Társa cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest, Váci-utca 35.

— Elintéztett affér. Felkérteünk a következők je gyűzőkönyv közzétételére: *Jegyzőkönyv.* felvételet Budapestben. 1901. február hó 4-ikén. Alulírottak, mint dr. Szalágyi Aurél, dunagőzhajzási felügyelő segéde, ma megjelentünk Szabó Géza nyomdai javitnok irodahelyiségében s azt a kérdést intéztük hozzá, hogy dr. Szalágyi Aurélal nem intézte-e el belékes megegyezéssel azt az ügyet, amelyre vonatkozólag egy helylapiában legutóbb támadást intézett a nevezett ellen. Szabó Géza beismerte előttünk, hogy mult évi október hó 22-ikén, midőn dr. Szalágyi Aurél Tanay József művezetőt meglátogatván, ott találkozott vele s béke-jóbbot nyújtott neki, ezt elfogadta és dr. Szalágyi Aurélalnak m. évi október hó 24-ikén, az általa adott társasvacsora alkalmával, vendége volt. Ezek alapján mi alulírottak kijelentjük, hogy a dr. Szalágyi Aurél és Szabó Géza között fennforgott s e napokban ismét szöngyere hozott ügyet már mult évi október hó 24-ikén békesen elintéztünk tekintjük, hogy hogy abból nézetünk szerint további hátrányos következtetéseket dr. Szalágyi Aurélra nézve lovasian levonni nem lehet. — *Olcsón Mtsa s. k., az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajzási Társulat hivatal-lónöke.* — *Bécsze Jenő s. k., osztályfőnök az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajzási Társulatnál.*

(x) Köztudomásu, hogy a Zoltán-féle csusz és közvény elleni kenőcsben egy oly kipróbatl szert ösmernek orvosok és betegek, amelyőt meg azok is, akik 15—20 év óta szenvednek, s furdóket és külön-féle szereket eredménytelenül használtak, néhányszori bedörzsölés után megyógyulnak. Üvege 2 korona. Zoltán B. gyógytárban, Budapest, V. Sétány-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) Kérjünk mindenütt Emko-gyujtót!

Edvárd címei.

— Jelenet. —

VII. Edvárd angol király fölvette a *Transvaal ura* címet.

Edvárd: Irja csak, titkár. Délelőtti teendőim: fogadni a minisztereket, keztyűt venni. Délután kettő-kor kikocsizom, fél háromkor fölveszem a „Transvaal császára” címet...

Hírnök (belép): Felség, rossz híreket hozok.

Edvárd: Mondja csak, fiam.

Hírnök: De Wet tábornok egy kicsit megkergette az angol sereget...

Edvárd: Titkár, huzza ki azt, hogy „császár”.

Találjunk valami egyebet.

Titkár: Talán király?

Edvárd: Nem mondom éppen, hogy nem, de tekintve...

Titkár: Vagy akar lenni Transvaal örökös hercege, Protóriai gróf, Johannesburg hercegeitett öröfja...? Fölveheti még a „boer maharadzsza” címet is, vagy nevezheti magát egész röviden delagóának...

Edvárd: Ez mind vagy sok, vagy kevés. Valami címet föl kell vennem, de amíg lenn nincs rend, jó lesz óvatosságnak lenni. Mégis legjobban tetszik „Transvaal fejedelme”...

Hírnök: Engem beszélni se hagynak. De Wet elvette az összes ágyukat...

Titkár (kínz az ablakon): Fejedelem egy kicsit sok lesz.

Edvárd: Hát mit tanácsol?

Hírnök: Aztán De Wet visszakergette a sereget az a részét, amelyet fogságba nem ejtett.

Titkár: Mit szólna az „örgróf”-hoz?

Hírnök: Seregünk csufosan szaladt és minden az ellenség kezébe került.

Edvárd: Az „örgróf” sohse tetszett nekem. Tudja isten... mit óriz egy gróf?

Hírnök: A vezér távirata szerint a csapás igen nagy.

Titkár: Talán báró?

Edvárd: Nem, a világért sem.

Titkár: Akkor van egy eszmém.

Edvárd: Mondja.

Titkár: Mit szólna ehhez a címhez: „Transvaal ura”?

Edvárd: Pompás. Jól hangzik... több, mint császár... magasztos is...

Titkár: És mindentől eltekintve látnunk már aszszonyt, aki előbb megverte az urát és aztán elvált tőle...

FŐVÁROS.

(*) Bizottságok ülésel. A közlekedésügyi bizottság ma délután ülést tartott *Rózsavölgyi* alpolgármester elnöklése alatt. *Csillag* Benő az Operaházat és Nemzeti Színházat látogató közönség érdekében szolgált fel, kérve, tegyék meg azt az intézkedést, hogy az állomásról induló kocsik számát és irányát szinte lámpákkal jelezzék, úgy, amint az más külföldi nagy városokban szokás. Az ügyet *Szabó* Károly tanácsosnak adták ki.

Általános a panasz, hogy a propeller-vállalat, november elsejétől egész márciusig, már este 9 óraker megzúntatja a hajók járatását. Ez ellen fölterjesztésel élt a főváros hatósága a pénzügyminiszterhez, aki azonban igazat adott a vállalatnak, mert a leiratban foglaltak szerint, egyrészt kevés az utas esti kilenc óra után, másrészt pedig veszélyes az a közlekedés, mert csak a propeller közlekedésnek ilyen körön s így ha baleset fordulna elő, hiányzanék a segítség nyújtása. A bizottságban ma is erőlyes hangok emelkedtek ez ellen a helytelen eljárás ellen. Azelőtt is volt 9 óra után közlekedés s más folyamamenti városokban is van. Mindezeknél fogva új fölterjesztést intéznek a pénzügyminiszterhez, a későbbi járatok elrendelése végett.

A bizottság *Arnstein* Henrik, *Steiger* Gyula és *Heltai* Ferenc felszólalása után elfogadta annak a szerződésnek a tervezetét, amelyet a magyar államvasutakkal köt a főváros a sertesvágóhid és a sertesvágó telepre vezető sínek és az azzal kapcsolatos berendezések és építések dolgában.

A közlekedésügyi bizottság *Matusa* Alajos alpolgármester elnöklése alatt tartotta ülését. Az új állandó albizottság *Tatay* Adolf kivételével, akinek a helyébe *r. Löw* Sámuel került, a régi tagokból áll. Hozzájárul a bizottság a Rókus-kórház igazgatójának ahhoz az előterjesztéséhez, hogy a Szent-István kórházban levő hasonzenvi osztályt megszüntessék.

A vásárcsarnok-bizottság is ülést tartott a délután *Folkusházi* tanácsjegyző elnöklése alatt. Szó volt az államvasutak átíratáról a vásárcsarnok átalakítása dolgában. A tanács az ottani kirendeltség személyi kiadásainak fedezésére a kért tizenöt ezer korona helyett tízezer koronának a megadását javasolja. A bizottság elhatározta, hogy fölterjeszti a kormányhoz a vásárcsarnok-igazgató tervezetét a tojáskereskedés rendezéséről. Targyalták még a fűszer- és gyarmatárunknak a vásárcsarnokban való árusításának a dolgát és gyümölcsárulás szabályozását és még több kisebb ügyet.

(*) Új elmegyógyító-intézet a fővárosban. Dr. Ringer Jenő kórházi elmeorvosnak a főváros III-ik kerületében, a Római-fürdő telkén, elme- és ideggyógyító-intézet céljaira a tanács a kijelölt 10.000 négyzetméteres telekterületet alkalmassá találta. A tisztviselő véleménye alapján az intézet építésére az engedély megadását javasolja a közgyűlésnek.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Rab-lélek.** A *Rab-lélek* második premiéreje ma volt a Nemzeti Színházban. De a második premiére olyan, mint a kétszer felöntött tea. Gyöngébb a lé és kevesebb a zamat. A közönség érdeklődött, tapsolt, de hiányzott belőle a bemutató-előadásokat jellemző izgatottság. Ugy látszik, hogy a drámaírók tévedtek, amikor azt hitték, hogy ez a darab nem adható elő a nemzeti színpadon. Csak a merész, szokatlan, erősen perverz tartalmat látták, de nem vették eléggé figyelembe, hogy a darab kitűnően van megírva; hogy virtuóz technikának a közönség nem tud ellenállni; hogy a drámának is hipnotikus ereje van, ha gyors, biztos, érdekes fejlődés köti össze a felvonásokat. Egyébiránt két volna rekrimálni, mert a szerző nem esett valami égbekialtó sérelem. Darabjának megvolt a kellő sikere a Várszínházban is; és ez a siker ma ismétlődött a Nemzeti Színházban, ahol *Ferenczy* Ferencet minden felvonás után ösztör-hatszor kihívták. A fő az, hogy *Ferenczy* végre szóhoz jutott és mindenkit meggyőzött arról, hogy igazi színpadra termett tehetség, akitől sokat várhatunk. Várunk is; de reméljük, hogy jövőre nem pathológiát, nem kivételes kör-estet dramatiszál, hanem ép, erős embereket hoz magával a színpadra és a magyar társadalom alakjait mutatja be nekünk a drámaíró egyénítő invenciójával. Jó feldolgozásban a bizarr, a beteges, a különködő is lehet hatásos; de hosszú életet csak az él, ami egészséges. Még mindig a szerzővel foglalkozunk és nem beszélünk az előadóról; pedig abban, hogy a közönség minden tiltakozás nélkül fogadta el a *Rab-lélek* a Dunának mind a két partján, abban a főderem a szereplőket és első sorban *Márkus* Emiliát illeti. Igaz, hogy a színész is csak ott ragyogtatja szemét, ahol talál megjátszani valót. De *Márkus* Emilia többet ad annál, amit a szerző a szerepbe írt; megtestesíti azt, ami a szerepben csak halavány jelzés; kitölti csodálatos színekkel, zaklató és mégis édes, poétikus misztériummal; a betegesben annyi életerőt, a fantasztikusban annyi igazságot mutat, a legkényesebb helyeken annyi bravúrral rohan át, hogy a közönséget ragadja magával és csak annyi időt enged neki, hogy ebben a játékban gyönyörködjék. Azt teszi a közönséggel, amit Ellával a halott völégény: rabbá teszi a lelkét. Hipnotizálja. *Beregi* Oszkár éppen így végzi a maga feladatát, izzó szenvedélyvel és mégis tülzás nélkül. Kitűnően tudja halkítani és fokozni a hangját; lágyan hizeleg, megrázd erővel tör ki és mindig igaznak éreztük azt, amit csinál. Ez a fiatal ember már magasan fölötte áll a sablonnak. Nagy intelligenciával fogja föl és rendkívüli temperamentummal érzékíti meg a szerepet. *Ligei* Júlika nagyon kedves, valahányszor ilyen üde, pajkos naivitást magyaráz és *Rózsahegy* éppen azzal hat, hogy egyszerű, természetes, nem tojja föl a komikumát a közönségre. *Gabányi* epizód-alakjáról (Jónás) szintén csak a legjobbat mondhatjuk. Szóval ez a szereposztás olyan, hogy ennél briliánsabb még nem vitte diadalra egy ismeretlen drámaíró első csatáját.

(d. e.)

**** Angol zeneszerző Budapest. A Magyar Színház** igazgatósága, mint értesülünk, meghívta *Jvan Caryth*, a *Postás fia* című angol operett egyik zeneszerzőjét, hogy operettjének huszonötödik előadását személyesen dirigálja. *Caryth* elfogadta a meghívást és az operett jubiláris előadására Budapestre jön.

**** A M. kir. Opera ujdonságai. A M. kir. Opera,** mint már említettük, feleleveníti *Donizettinek Don Pasquale* című dalművét. A repriz e hó 16-án lesz. Együttal megemlítjük, hogy *Charpentier: Luiza* című dalművének bemutatóját március 23-ikára tervezi az igazgatóság.

**** Hangverseny.** Nemes élvezetben volt része a közönségnek, amely ma este a Royal-terem dobogója előtt összegyűlt, hogy a *Pewny-nővérek* művészetében gyönyörködjék. Szemünk se járt rosszul, a hol fillünk sok gyönyörűséget talált. Kedves egy látványt nyújtott a Bösendorfer mellett a két nővér egymástól különböző szépsége: Irén, a teli formájú aszszony és Olga, a magas, karcsú, leányos walküralak. A gráciák jegyében áll művészetük is, amelyet első sorban a rokokó formáiban ragyogtattak. *Mozartnak: Così fan tutte* című dalművéből, amelynek reprise a bécsi Operaházban *Hilgerman* Laura segédemével az idei szezon egyik legnagyobb sikere volt, egy duettet adtak elő, amelynek kecses cikornyái közül a rokokó

hamisítatlan amorettei lebegtek. Igazi benső érzéssel és a technika virtuozitásával énekeltek el aztán *Deibes: Lakméjéből* a gyönyörű duettet, amelynek exotikus költséte teljesen érvényesült a művésznők előadásában. Még egyszer lépett föl együtt a két nővér a pódiumra, hogy *Brahms* cigány-duettjét vervele és finom árnyalásokkal énekelje el. Majd külön-külön mutaták be művészetüket. *F. Pewny* Irén, az *Operaház* kitűnő művésznője, aki műintézetünknek egyik legfőbb ékessége, a hangversenyteremben éppen úgy lékt, mint a színpadon. Az ő tehetsége nem durva, esetlen nyerstermék, amelyvel csak érzéki hatást lehet kelteni, hanem finom, kicizellált instrumentum, amelynek zengetes hurjain egyképpen érvényesül tudás, ízlés, érzelem és amely sokféle hangnembem tud megszólalni. A mi grandiózus Szilágyi Erzsébetünk a *Grieg-féle Unter Rosen* című dalt úgy sóhajtja el, hogy könybe lábbad a szívünk és *Beethoven Andenkenjét* a méltó egyszerűség hatalmával tolmácsolja. Hatalmas sikere volt *Mihalovich: Mir träume* című mélyeséges és nemes poémájának, amely a mester muzsájának előkelőségét viseli homlokán, valamint *Herzfeld* bájos *Liebespredigtjének* is, amely valóban temperamentumos és disztinktvált szerzemény. Csudálatosan énekelte és — hogy is mondjuk?! — játszotta *Pewny* asszony a *Daddy* című régi angol dalt; nemcsak ballottuk, láttuk is. — *Pewny* Olga, a borzoló városi színház primadonnája, nagyot fejlődött, amióta utóljára hallottuk. Organumban is, művészetben is. Lirai szopránja, amely erős drámai akcentusokra is képes, tavaszi erőben csillog. Biztos magassága erős középső regiszteren épül, amely hasonló kaliberű mélyeségen pihen. A frázisokat értelmesen dolgozza ki lélekzetvétele kifogástalan, technikája meglepő, előadása bensőséges. *Gluck: Iphigenia Taurisban* című dalművéből a monológot és az áriát oly tragikus stílérzékkel és klasszikus fölogással adta elő, amely csak igazi művészi ösztönből származhatik. *Kjempl: Snyöve dalát*, ezt a sajtáságos, mélabus északi költeményt abban a modorban énekelte, amelyet *Gulbranson* asszony, az északi Blaháné művészte mutatott nemrég nekünk, — majd *Rubinstein Asztrját* és *Brahms Jägerjét* élvezteük a művésznő pompás előadásában. — Egész este lelkesen ünnepelte a közönség a két nővért, akinek virágcsokrokat is adtak föl. A zongorakíséretet *Tarnay* Alajos vállalta magára. A minék mindig örvendünk. (G-ly.)

**** Hírek a Népszínházról.** *Offenbachnak a Párisi élet* című operettje, mely már hónapok óta pihen, holnapután, szerdán kerül újra színre, a női főszerepben *Kéry* Klárával, ki azután legközelebb vasárnap délután a *Napfogyatkozásban* lép föl. — Gróf *Kinsky-Pálmay* Ilka újabb vendégszerelése iránt egy oly nagy érdeklődés mutatkozik a közönség minden körében, mint a mult ízben. A vendégművésznő pénteken, 8-ikán, lép föl először a *Nebántsvirágban*. — A *Népszínház* e heti műsorán háromszor szerepel *A modell*, mely pénteken került először színre, s melynek első három előadására zsufozásig megtelt a nézőtér. Az új operett 5., 7. és 9-ikére van kitűzve. — Vasárnap, 10-ikén este *Follinus* Aurélnak, az 1888-iki népszínházi pályázaton 100 aranyval jutalmazott népszínműve, a *Náni* kerül színre, melyet 1899. május havában adtak utóljára. A címszerepet ezuttal *Fedák* Sári fogja játszani.

**** Vasquez grófné Pétervárott.** *Vasquez* grófné, a m. kir. Opera primadonnája, a napokban mutatkozott be a *pétervári* udvari operában a *Hugenották* Valentine-jében. A művésznőnek, úgy írják, nagy sikere volt.

**** Vendégszerelés.** *Feld* Irén, aki a multkor *Székesfehérvárról* oly nagy sikerrel vendégszerelést, meghívott kapott *Halmi* igazgatótól, hogy ott e hó nap 6-án, 7-én és 8-án fölépjen. A művésznő a *Kamélias* nőly címszerepét, a *vasváros* és a *dolovai* nábob fő nő szerepét fogja játszani. *Feld* Irén február és március hónapban a vidék több előkelő színpadán lép föl.

**** A Magyar Színház ujdonsága.** A *Magyar Színház* legközelebbi operett-ujdonsága, mint értesülünk, a *Haymon-lányok* című francia operett lesz. Az operett azonban csak március második felében fog bemutatóra kerülni.

**** Várszínház.** A Várszínházban e héten kivételesen szerdán és csütörtökön játszik a Nemzeti Színház. A *Poleskei Nótáriusban* ugyanis, amely szombaton kerül színre, résztesz a Nemzeti Színház egész személyzete s így a várszínházi bérléket megjelölt szombati előadás szerdára kellett áttenni.

**** A Liszt Ferenc Zeneművészeti választmánya** *Verdi* halála alkalmából a következő táviratot intézte a milánói városi hatóságokhoz:

A budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti mély szomorúságot áthatva, fájdalmas hódolattal áldozik a világegyeternél halhatatlan költője: *Verdi* József emlékének.

Dr. Fenyvessy Ferenc főispán, elnök. *Szentirmay* Elemér, alelnök. *Antaluk* Károly, titkár.

**** Színész-növendékek előadása.** *Rákosi* Szidi színésziskolájának növendékei tegnapi délután nyilvános előadást tartottak az intézet nagyertermének színpadán. A szereplők közül kiváltak *Kratzel*, *Kolber*,

Willy, Galambos, Kutka és Ligeti, kiknek az elismerésből bőven kijutott érdemes tanáraikkal együtt.

Operaelőadás és Telefon Hírmondóban. Halévy rég nem hallott operája, a *Zaidón* körül színe ma este újból a nagy kir. Operaházban. Előzetesének szórakoztatására az előadást a Telefon Hírmondó közvetíteni fogja, úgy, hogy az abonesek a lakásaikon is végighallgathatják Recha történetét. Az operaközvetítés után a rendes esti felolvasás következik, melynek keretében az est folyamán érkezett újdonságait olvastatja fel a Hírmondó, annak végzetével pedig még 11 óráig *éjfélyzene* lesz hallható a kagylókön keresztül az Imke és az Elite kávéházból.

MŰVÉSZET.

□ **A Nemzeti Szalon külföldi tárlata.** A Nemzeti Szalon nagy buzgósággal készül nemzetközi kiállítására, amelyet még ebben a hónapban nyit meg. A kiállítás olyan műveket mutat be majd, amelyeknek alkotói első rangú pozíciókat foglalnak el, úgy hazájuk, mint a nemzetközi művészetben. A francia művészek különös érdeklődést tanúsítanak a kiállítás iránt, többek között szerepelni fognak Jean Paul Laurens, a Champs-Elyséesi szalon elnöke, Robert Fleury alelnök, Benjamin Constant, Rafael Collin Dagnan-Bouveret, Henner Rochegrosse, továbbá Carolus Duran, a Champs de Mars elnöke, Besnard, Collet, La Touche. Chéret több pasztell küldött a kiállításra, amelynek plakátját is ő készítette. A művészi litografiából a Nemzeti Szalon birtokában van harminc darab *Avant des lettres*, amelyet szívesen bocsátanak amatőrök rendelkezésére. A francia csoport képviselőiben Budapestre érkezett Gabriel Mourrey műkritikus és a *The Studio* párisi szerkesztője, aki mint a szépművészeti miniszter hivatalos kiküldöttje vesz részt a kiállításban. Mourrey Szikszay Ferenczel meglátogatta Riffault francia konzult, gróf Andrásy Gyulát, aki egyéig még ki nem állított *Munkácsy* képet, egy *Mészöly* képet, továbbá Millet, Corot, Diaz, Rousseau és Dupre, a barbisoni iskola híres mestereinek egy-egy képét ajánlotta fel a kiállításra. A francia csoport védnökségét Rougeon, a szépművészeti igazgató és az Institut tagja, *Reverseaux* márkai bécsi francia nagykövete és Riffault budapesti francia főkonzul közösen viselik. Reverseauxnál tegnap tiszteltgett Hoek János, Mourrey és Szikszay, mint a kiállítás rendezője és a márkai megígérte, hogy a megnyitáson *Franciaország képviselőiben meg fog jelenni*. A kiállítás megnyitása alkalmából a Park-klub estét ad.

□ **Mihalkovics Géza szobra.** Az orvostan hallgatók segélyegyesülete dr. Mihalkovics Gézának, a budapesti tudományegyetem néhai rektorának szobrot emeltet. A szobrot Ligeti Miklós szobrász mintázta. A szobor az elhunyt tudóst teljes rektori szízen fogja ábrázolni és az anatómiai-intézet homlokzata előtt elterülő udvaron nyer elhelyezést.

□ **Alfonso Balioo,** nagynevű olasz szobrász tegnap meghalt Rómában. Számos emlékművet készített, ezek közt a legismertebb a genuai herceg szobra Turinban.

SPORT.

□ **Értekezlet az országos tornaverseny ügyében.** A közoktatásügyi minisztériumban ma délután *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter elnökelete alatt értekezlet volt az országos tornaverseny ügyében. A meghívottak közt voltak: Berzevics Albert, Zsilinszky Mihály államtitkár, Bernát Béla, László Mihály és Szabó István képviselők, Pauer egyetemi tanár, Boncez miniszteri tanácsos, Erdődy Béla főigazgató, Fodler a székesfővárosi közoktatásügyi osztály tanácsosa, a Nemzeti Tornaegylet és az Athlétikai Klub elnöke, az összes fővárosi középiskolák igazgatói, tornatanárok stb. A miniszter üdvözölte a megjelenteket s eladta, hogy e tanévi országos tornaverseny fog tartatni. A régi tornaverseny-teret ajánlotta és a verseny idejéül a pünkösdi ünnepeket. Egyes felszólalások után, az értekezlet helyesléssel fogadta a miniszter tervét. Nagy végrehajtó-bizottságot jelölt ki azután Berzevics Albert elnökelete alatt. Az egyes iskolák résztvehetnek a legközelebb 10 taggal, vagy a legtöbb 50 taggal. A miniszter végül megköszönte a megjelentek érdeklődését az értekezlet a miniszter átitésével élt véget.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Megrágalmazott magyar ügyészek.** Érdekes pörben hozott ma ítéletet a bécsi országos törvényszék. *Trüll* Józsefet, a *Volksstimme* szerkesztőjét fogta pörbe az ügyészség, mert azt írta lapjában két magyar államügyészről, hogy egy csödbe jutott ócneg adóssai, amikor pedig a bécsi ügyészség helyreigazító nyilatkozatot küldött a laphoz, nem küldte a cáfolatot. A törvényszék 200 korona pénzbüntetésre s a helyreigazítás közlésére ítélte a vádlottat.

Krivány bűnpöre.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Árad, február 4.

Az árvek pénze sokszor elkallódott szép hazánkban, de olyan nagy stílusban s akkora összeget az árvapénztárból senki sem sikkasztott, mint *Krivány* János. Esetének szenzációját az is fokozta, hogy hónapokon át hasztalan hajszolta Európának rendőrsége, míg végre maga jelentkezett.

Hosszu, s a dolog természeténél fogva nehezkes meneti vizsgálat után ma került bírái elé a bírhet sikkasztó. Az aradi új törvényház díszes esküdtzéki terme már kilenc órákor szorongásig megtelt érdeklődő közönséggel. Ott volt *Urbán* István főispán is.

A tárgyalást *Földes* János bíró vezeti, a vádhatóságot dr. *Meszlényi* Antal kir. ügyész képviseli, a vádlottat dr. *Nemes* Zsigmond védi. A vármegyét *Keresztény* Gyula megyei főügyész képviseli, mint szakértő *Tasler* János belügyminiszteri számtiszt van jelen.

A vádlott egyik kezével botjára, a másikkal a fogházra támaszkodva jelenik meg a teremben. Az emberi száznál csak loppal mer rátekineni. A legborzasztóbb nyavalyák egyike, a *hátgerincsorvadás*, iszonyu pusztításokat végzett e bűnös emberben. Mint félholt vaszörög törvényt állani. Azaz hogy állani már nem tud, az elnök megengedi neki, hogy ülve hallgassa végig a hosszu bűnlajstromot. Halk, rekedt szava alig hogy hallatszik, puffadt arca a hülyék közömbösségét mutatja, megtört szemében a szűkült pupillák alig reagálnak.

Nem akar s feltehető, hogy nem is tud emlékezni semmire. Nem tagad, de nem is vall. Szinte kegyetlennek tetszik, hogy a törvény a félholt emberrel szigorának egész erejét éreztetni kénytelen. A fiziológiai pusztulás jelenségei a kórházak lakóira emlékeztetnek a törvény sorompói előtt ritka az ilyen nyomorult alak. A bűnösök rendszerint erős szervezettek.

(Nem emlékszem, nem tudom.)

Krivány a legtöbb kérdésre azt válaszolja: *Nem emlékszem, nem tudom.* Még életkorával sem tud beszámolni. Az elnök hivatkozik intelligenciájára, de hasztalan, a vádlottban a kialvó életszíkra csak bágyadt pislogásra képes.

Az elnök végzi a törvényes formásokat.

— Tud-e állva felelni kérdéseimre? — kérdezi.

— Nem.

— Akkor megengedem, hogy leülhessen.

Aztán megmondja nevét, a szomorú emlékü nevét.

— Mikor született?

— Nem tudom.

— De azt talán tudja, hány éves?

— Negyvenkettő vagy negyvenhárom.

— Hány gyermeke van?

— Erre határozottan felel:

— Hét.

Aztán elmondja alig hallhatóan, hogy Lippán született s hogy még nem volt büntetve.

A vádlevél rendelkező részének felolvasása után azt kérdi tőle az elnök, hogy mikor lépett a megye szolgálatába?

— Nem emlékszem, mikor.

— Mikor lett a megyénélni pénztáros?

— Arra sem emlékszem.

A sikkasztási eseteket külön fogjuk tárgyalni. Mikor kerültek az Almay záloglevelek a nagyobbik Wertheim-szekrénybe?

— Nem tudom! Nem emlékszem!

— Ön sokkal intelligens ember, semhogy ne emlékezne arra, amit kérdezek. Azzal nem mozdítja elő az ügyét, ha folyton és állhatatosan tagad. A vizsgálat során elmondott részletesen mindent.

— Azóta sok idő múlt el.

— Olyan sok idő nem múlt el, hogy el ne mondhasa mostan azt, amit akkor elmondott. A letétpapírok az árvaszéknél a nagyobbik Wertheim-szekrényben három csomagban helyeztetek el, ugy-e?

— Nem tudom, hány csomag volt.

(Volt-e hamis kulcs?)

— Hány kulcsa volt a nagyobbik Wertheim-szekrénynek? Kinél voltak ezek a kulcsok?

— Egyik nálam volt, azt tudom. Azt hiszem, hogy az elnökénél is volt egy, meg az ellenőrnél.

Ha a szekrényből kivettek vagy betettek értékpapírokat, hogy nyitották ki a szekrényt?

— Együttessen.

— Mikor ment ön szabadságra?

— Nem tudom.

— Majd én megmondom. 1898. június 2-ikán. Átadta ön a kisebb Wertheim-szekrényben őrzött értékeket?

— Átadtam.

— Számba vették-e egyenkint?

— Nem tudom.

— A vizsgálat során azt mondta, hogy a kisebb szekrényben őrzött értékpapírokat darabonként adta át Barb Efrém ellenőrnek és Halacsék Béla tisztnek. A nagyobb szekrényben őrzött értékeket nem adta át darabonként, mert azt mondta, hogy miután három tisztviselő közül csak egy megy szabadságra, elfogadják a szekrény tartalmát úgy, ahogy van. Igaz ez?

— Ha ők mondják, úgy van.

— De ön is mondta a vizsgálat során.

Krivány nem felel.

— Pár hét mulva Pécsánk árvaszéki elnök meg akart győződni arról, hogy azok az Almay-féle záloglevelek megvannak-e. S nagy meglepetésére a csomókban diógyöri papírosok találtak, csak minden csomag tetején volt egy-egy százforintos értékpapír. Hová lettek ezek a papírok?

— Nem tudom.

— A vizsgálat során azt mondta, hogy kivette a szekrényből.

— Igaz.

— Mit tett vele?

— Nem tudom. Nem tudom, mit csináltam vele.

— A vizsgálat során azt mondta, hogy elzalogosította egy részét, másik részét meg eladta. Igaz?

— Igaz.

— Hova tette a pénzt?

— Nem tudom.

— A saját céjaira fordította?

— Nem emlékszem.

— Kifizette ön az Almay-féle értékpapírok szelvényei után járó kamatozatot?

— Nem emlékszem.

— A vizsgálat során azt mondta, hogy a szelvényeket nem adta el, hanem az arad-cesanádi takarékpénztárba letétbe helyezte. Később, amikor eladta, a szelvények értékét készpénzben befizette.

— Nem tudom. Nem emlékszem.

— Hogyan vette ki az értékpapírokat? Az a gyanu, hogy három álkulcs segítségével.

— Nem emlékszem.

— A vizsgálat során azt mondta, hogy az értékpapírokat akkor vette ki, mikor az elnök meg az ellenőr a Wertheim-szekrény tartalmát vizsgálták s az elnök háttal fordult az ön asztalának. Igaz?

— Nem tudom. Nem emlékszem.

— Miután ön mindig azzal felel, hogy nem emlékszik, felolvasom a vizsgálat során tett beismerő vallomását, ahol apróról-apróra elmondja, hogy 1882-ben lett díjnok, 1887-ben ellenőr s hogy 1883-ban kezdte el a sikkasztást és az Almay-féle papírokat 1894-től 1898-ig sikkasztotta el. Ön azt mondta, hogy nem tudja, mennyit sikkasztott, csak annyit felel, hogy valami háromszázezer forintot. Most azt kérdezem öntől: az értékpapírok számai valahol föl voltak-e jegyezve?

— Nem.

— Vizsgálták-e évenként, hogy megvannak-e ezek a papírok?

— Tartottak többször vizsgálatot.

— Számbavették a papírokat?

— Sohasem.

— Talán valaki mégis számbavette?

— Nem tudom.

(Hogy lopott Krivány?)

— A vizsgálat során elmondta, hogyan kezelte a pénzszekrényben őrzött papírokat és azt is megvallotta, hogy először a Kozma-féle értékpapírokat lopta ki és nyomban el is zálogosította. Arra nem emlékszik, hogy mivel küldte zálogba, azt se tudja megmondani: mondta-e az illetőnek, hogy a papírok az ön tulajdonai. S 1839-ben, amikor azt az intézkedést hozták be, hogy a három kulcs az árvaszéki elnökénél volt, akkor saját vallomása szerint már nehezebben ment a dolog. Önt azt is vallotta, hogy csak néha-néha sikerült elcsenni egy-egy értékpapírt. Az Almay-félekét 1894-ben kezdte meg. Husz-harminc darabot vitt el egyszerre és utóljára 1898-ban vitt el egy nagyobb csomagot és egy megyei hajduval küldte a Wallfisch-bankháza eladás végett, s hogy olyankor is lopott ki értékpapírokat, amikor az árvaszéki elnök és ellenőr a letétben őrzött értékpapírok szelvényeit levágta. Ön észrevétlenül visszatartott egy-két értékpapírt akkor, amikor az elnök vagy az ellenőr háttal voltak önnek fordulva.

— Nem tudom. Nem emlékszem.

— Miféle hamisításokat és sikkasztásokat követett el?

— Nem tudom.

— A vizsgálat során azt mondta, hogy ötvenhatvan esetben hamisította a letéti pénztár számláit. Azt is mondta, hogy Hendl Ödön lakatossal csináltott kulcsokat.

— Nem emlékszem.

— Melyik szekrényhez csináltatta?

— Nagyon régen volt. Nem emlékszem.

— A lakatos azt mondja, hogy ön a szekrényéhez csináltatta a kulcsot.

— Nem tudom.

— Hát az igaz, hogy azért, hogy a sikkasztásait palástolja, a főkönyvből egyes lapokat kitépett?

— Igaz.

— Amikor ön az Almay-értékpapirokat értékesítette, vesztett valamit az árfolyamon?

— Nem tudom.

— A vizsgálat során azt mondta, hogy nyolcezer forintot vesztett. Emlékszik-e?

— Nem emlékszem. Most sem emlékszem.

Az elnök ezután sorban tárja elébe vallomásának minden pontját, amelyek az Almay-féle elikkasztott értékpapirokra vonatkoztak.

Krivány folyton csak azzal felel: Nem tudom... Nem emlékszem.

Ezzel egyelőre véget ért a vádlott kihallgatása. Az elnök most Taszler szakértőt hallgatta ki és megkérdezte tőle, milyen módon állapították meg azt, hogy mitféle és mennyi Almay-féle értékpapirt sikkasztott el Krivány?

(A szakértő.)

A szakértő: Kétféle módon. A rovacosoló bizottság megállapítja a hiányt általában, s a részletes vizsgálat során megállapították tételenként.

Dr. Nemes (védő): Megállapítható-e az is, hogy mikor kezdhetette el a sikkasztást Krivány?

— Krivány 1898-ban egy tízezerforintos követényt sikkasztott el. De ezt visszaadta és a tízezerforintos követény visszakerült. Így lehetett megállapítani, hogy mikor kezdte el a sikkasztást.

Elnök (Kriványhoz): Kíván valamit a szakértő urtól kérdezni, vagy a védő urnak valamit mondani?

— Nem, semmit.

Ekkor az elnök megszakította a tárgyalást és szünetet rendelt.

Szünet után a büntügyi iratot kezdték felolvasni. Felegykor a tárgyalást megszakította az elnök.

A delután tárgyaláson folytatták az iratok felolvasását. Krivány semmire sem akar emlékezni. Néjének szökése után küldött levelét, amely így kezdődik: "Gazember vagyok, becstelensétem, bocsássatok meg! Nevelő aranyos gyermekeinket különbnek nélem..." — felismeri saját irásának. Estig csak az Almay-ügyre vonatkozó iratokat olvasták fel, minden említésre méltó momentum nélkül. A tárgyalást holnap folytatják.

Nyilttér.

Dr. Orbán Rezső gyermekorvos

lakik február 1-51:

VII. ker., Rottenbiller-utca 37/6. sz.

A tisztelt hölgyközönség figyelmébe!
Köszeg Henrik és T. cég

IV., Kristóffér 2.

selyem, csipke- és szalagáru üzlete

Ujdonások báli selyem és gazeokban.

Vidékre szívesen küldünk mintákat.

Első Magyar Részvény Serfőződe

Budapest—Kőbánya.

ajánlja elismert legjobb minőségű és gőzzel pasteurizált

PALACKSÖREIT.

Megrendeléseket felvesz a városi iroda VIII. Esterházy-utca 6. sz. (telefon 52—59.) és a kőbányai palack-sörösztály (telefon 56—58). Kapható továbbá minden jobbnévű fűszer- és csmegeüzletben. 20 palackra vagy ezenfelül való megrendelésnél Budapestre a házhoz szállítás, vidékre pedig a 25 és 50 palackot tartalmazó ládák szállítása a kőbányai vasútállomásra bérmentesen történik.

Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

A pápa.

Róma, február 4. A Stefáni-ügynökség a pápa hogylétéről ma delután terjesztett kedvezőtlen híreket teljesen *alaplatanoknak* nyilvánítja, azzal a megjegyzéssel, hogy a szent atya, aki a *legjobb egészségnak örvend*, ma több prelátust és gróf Revertera osztrák-magyar nagykövetet fogadta.

Közigazgatási reform Szerbiában.

Nis, február 4. A kormány törvényjavaslatot terjesztett a skupstina elé Szerbia új közigazgatási beosztásáról.

Anglia gyásza.

Windsor, február 3. A király és a királyné, valamint a királyi ház többi tagjai, továbbá Vilmos császár, Frigyes Vilmos német trónörökös és Károly Edward szász-koburg-gothai herceg jelen voltak a Szent-György-kápolnában tartott mai istentiszteleten.

London, február 4. A tegnapi gyászünnepek alatt *vagy száz embert vittek a kórházakba*. Legnagyobb részük elájult, vagy kisebb sérülést szenvedett. Két ember lovak alá került és súlyosan megsérült.

London, február 4. Vilmos császár február 5-én este utazik el Angliából s 7-én délelőtt Homburgba érkezik.

A porosz csatorna-javaslat.

Berlin, február 4. A porosz képviselőház ma kezdte meg a csatornájavaslat tárgyalását.

Thelen miniszter örömmel üdvözi a javaslatot, amelyek célja kelet és nyugat gazdasági közeledését, a két országgrész terményeinek a belöldi és a külföldi piacon való értékesítését előmozdítani és az ország védőképességét fokozni. Ha a csatornák ki lesznek építve — mondja a miniszter — akkor vizen és szárazon olyan forgalmi utaink lesznek, mint körülöttünk egy államnak sem.

Zehnhoff (centrumpárti) ezt a javaslatot még az előbbinél is rosszabbnak tartja. Rajnavidéki barátainak ezt a javaslatot, úgy amint van, el kell vetniük. Kézi a Házat, hogy a javaslatot a bizottsághoz utasítsák.

Gróf Limburg-Stirum (konzervatív) főleg a Rajna-Elba-csatorna ellen foglal állást. E csatorna ellen táplált aggodalmi inkább erősödtek, semmint csökkettek. A monarchia tulnyomó részének ez a csatorna nagyon ártana. A Dortmund-Rajna-csatorna és a Lippe-csatorna ellen gazdasági szempontból vannak aggodalmak, mert túlságosan előnyt nyújt Rotterdammak. A csatorna stratégiai előnye nem oly nagyok, hogy ezért ki kellene építeni ezt a csatornát. Ha a csatornának valóban oly nagy stratégiai előnye volnának, akkor bizonyára fölkarolná a birodalom és belevonná a szövetséges államokat.

Eynau (nemzeti szabadelvű) örömmel üdvözi a javaslatot. Az iparra nézve a csatornák ügye létkérdés. Ő és pártfellei támogatni fogják a gazdasági javaslatokat, de amellyel remélik, hogy a mezőgazdaság a vámemelés megadása után képes lesz megfelelni azoknak a fokozott követelményeknek, amelyeket Németország élelmezése tekintetében vele szemben támasztanak és akkor azután a konzervatívok sem fogják többé ellenezhetni a forgalom tökéletesítését.

Miquel pénzügyminiszter: Ami a javaslat pénzügyi oldalát illeti, okvetlenül lemondanék hivatalomról, ha nem volnék teljesen meggyőződve róla, hogy a javaslat jó. Az utolsó pillanatig remélem, hogy a javaslat nyugodt megvizsgálása arra fogja indítani a Házat, hogy azt elölgadja és hogy azután teljes egyetértésben bezárhatjuk az országgyűlést.

Báró Zedlitz (szabad konzervatív) azt mondja: Hajlandók vagyunk a megegyezésre, de mind a két félnek előzetes engedélyt kell tanúsítani. A Rajnán való illetéktenség megszüntetése szükséges korrelátuma a kereskedelmi- és vámpolitikai hathatós keresztülvitelenek.

A tárgyalást holnap folytatják.

Huszony jelölt.

Páris, február 4. A párisi 11-ik arrondissement tegnap Bodin miniszter helyébe, aki lemondott mandátumáról, képviselőt választott. Összesen 21 jelölt lépett fel. Az antisemita Max Regis volt algiri polgármestert jelölték, aki 2087 szavazatot kapott. A mandátumorsát pótválasztáson fogják eldönteni, melyen Allemandok, a szocialisták jelöltjének van legtöbb kilátása a győzelemre. A választás nagyon lármás volt. Sok embert letartóztattak.

A khinai bonyodalom.

London, február 4. A Standard jelenti Sanghainál tegnap kelettel: Egy rendkívül terjedelmes császári rendelet felsorolja mindazokat a reformokat, amelyeket a császárnak javasoltak. A rendelet 98 ilyen reformot sorol fel, amelyek mind részletesen ki vannak dolgozva. A császár tölszólítja az alkirályokat és kormányzókat, hogy tegyenek jelentést arról, hogy mely reformok lennének végrehajtandók, ha a béke meg lesz kötve.

London, február 4. Tiencinből jelentik tegnapelőtti kelettel: A Trotha tábornok parancsnoksága alatt északnyugat felé elindult expedíció célját szigorúan titkolják. Azt hiszik, hogy a németeknek az a szándékuk, hogy a császárt visszakísérjék Pekingbe. Angol tudósítónak nem szabad kísérniük az expedíciót, amelyhez hír szerint legközelebb gróf Waldessee is csatlakozik.

London, február 4. A Timesnek egy pekingi távirata szerint a khinai megbízottak a hatalmak követeléseinek átadtak egy császári ediktumot, mely a her-

cegek és főbb hivatalnokok megbüntetésére vonatkozik. E szerint Tuánt száműzik, Csuang azt a parancsot kapta, hogy öngyilkosságot kövessen el, Ju-szient lefejezik, Tung herceget száműzik, két közhivatalnokot lefokoznak.

A francia kulturharó.

Páris, február 4. A képviselőház ma folytatta az egyesületi törvény részletes tárgyalását. Grousier megokolja azt a módosítványt, hogy egyesületek szabadon alakulhassanak előzetes bejelentés nélkül. Ribot támogatja ezt az indítványt és rosszalja, hogy a törvényjavaslat a szabadságot korlátozza.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök azt válaszolja, hogy a bejelentés azért szükséges, hogy a kormány tudomása legyen az egyesületek létezéséről. (Helyeslés.)

Fournière pótlást indítványoz Grousier módosítványához, amely szerint a bejelentés csakis a vallási egyesületekre nézve maradjon kötelező.

Az előadó hozzájárul az ekként kiegészített módosítványhoz, amelyet azután a ház 292 szavazattal 237 ellenében elfogadott. Néhány más módosítvány elvetése után a javaslat II-ik cikkét is megszavazta a többség.

Egy osztrák-magyar hajó veszedelme.

Trieszt, február 4. A Zenith nevű osztrák-magyar shooner, amely e hó 2-án Parenzo mellett megfeneklett, nagyon kedvezőtlen helyzetben van. A hajó feneke ki van törve. Az időjárás nagyon kedvezőtlen.

Bulgária gyászol.

Szófia, február 4. Ferdinánd fejedelem parancsot küldött Paprikov hadügyminiszternek, hogy Gurko tábornok temetése napján az összes bolgár helyőrségi templomokban gyászmisét mondjanak.

A belgrádi ítélet.

Belgrád, február 4. Ceinézár-Markovics ezredet, miután az orvosok elmebeli állapotát normálisnak nyilvánították, tíz évi fogságra ítélték. Ezzel a büntetéssel a rang és a nyugdíj elvesztése is jár.

Éhínség Oroszországban.

Pétervár, február 4. A kherzoni kerületben az inség borzalmas. A lakosság éhezik s tömegesen pusztul el naponként.

Közgazdasági táviratok.

Prága, február 4. A Peruz J. L. gyarmatáru- és lisztnagykereskedés Rakonitzban csődött mondott. A passzivák 276.000 koronát tesznek. Elsősorban budapesti malmok érdekeltek.

Pétervár, február 4. Az értéktörszéről szóló új törvényt ma kihirdették és a tözsden falragaszok utján közzétették.

Majna-Frankfurt, február 4. A frankfurti Rothschild cég vezetését báró Rothschild Armand, az elhunyt báró Rothschild Willy unokája fogja átvenni.

Bécs, február 4. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Buza és rozs 5-6 fillérrel, tengeri 4 fillérrel hanyatlott. Költettek: buza tavaszra 7.77, 7.75, rozs tavaszra 7.74, 7.73, rozs május-június 7.62, tengeri május-júniusra 5.44, 5.51, zab tavaszra 6.42, 6.48, repce augusztus-szeptemberre 13.—, 13.10 korona. A készáru piacán részvétlenség következtében nem volt üzlet s az irányzat lanyha lett; buza és rozs könnyen volt öt fillérrel olcsóbban kapható. A tőzsde lanyhán zárult. Maradtak: buza tavaszra 7.71, zab tavaszra 6.43, tengeri május-júniusra 5.87, rozs tavaszra 7.70, 7.71 korona.

New York, február 4. (Terménytőzsde.) (Zárulat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9.7/8 (10.—). Márciusra 9.84 (9.81). Májusra 9.80 (9.22). New-Orleansban helyben 9.5/8 (9.5/8). — Petróleum: Stand white New Yorkban 7.80 (7.45). Stand white Philadelphian 7.55 (7.40). Refined in Cases 8.65 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.17). — Zsír: Western steam 7.80 (7.75). Rohe és Brothers 7.90 (7.95). — Tengeri irányzata állandó. — Februárra — (46.—). Májusra 44.1/4 (44.1/2). Júliusra 44.— (44.1/2). — Buza irányzata gyenge. Piros ősi helyben 79.7/8 (81.1/2). Februárra — (—). Márciusra 79.1/4 (79.7/8). Májusra 79.7/8 (80.5/8). Júliusra 79.5/8 (80.9/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 2.1/2 (2.1/2). — Kávé: Iair Rio 7. sz. 7.— (7.7/8). Feb.-ra 5.35 (5.35). Májusra 5.55 (5.50). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — Cukor: 3.1/4 (8.1/4). — On: 28.50 (28.20). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, február 4. (Terménytőzsde.) (Zárulat.) Buza irányzata gyenge. Feb.-ra 72.1/4 (72.1/2). Májusra 75.1/4 (76.—). Tengeri irányzata állandó. — Februárra 37.1/2 (36.7/8). — Zsír: Februárra 7.42 (7.35). Júliusra — (—). — Szalonna short clear 7.30 (7.25). — Sertésbőr: Februárra 13.80 (13.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Ariadne.

Bolygók egy ördögös üvészében
S fáradt lélekkel járok tévára,
Oly sok ósvényre világít előttem
A csillagoknak fénylő táborára.

De a magas ég millió sugára
Fényét hiába hinti gazdagon,
Oly csillag nem gyullad az éjszakába,
Amely vezérem lenne utamon.

Göröngy és tövis lábam felsebezte
A sok céltalan bolygóság alatt,
— Merre menjek? Ó, jőjj el, add kezembe
Ariadne a bűvés fonalat!

Utatlan utak csüggedt vándorának
Mentő anyala te vagy szerelem,
— Én szép Ariadnem epedve várlak,
Hogy megpihenjek forró kebleden...

Veszelei Károly.

— Az angol királyi párról. VII. Eduárd angol király már kora ifjúságában jól ismerte az angol alkotmányt minden pontját, történelmi tanára napnap után bőven magyarázta neki, olyannyira, hogy az ifjú trónörökös nagyon meguntta már a folytonos történelmi magyarázatokat. Egy történelmi lecke után ki is tört belőle:

— Teljes szívemből gyűlölöm ezt a tantárgyat, oly száraz.

A tanár alázatosan felelte:
— Ne feleddje fenség, hogy a jövődöbeli angol királynak jól kell ismernie országa alkotmányát.

— Ebben igaz van, csak hogy Önök folyton Anglia konstitúciójával törődnek, az enyimmel meg éppen semmi.

Alexandra királynéről is érdekes apróságokat elevenítenek most fel az angol lapok.

Fiatal leány korában egyszer azt a kijelentést tette Alexandra hercegnő, hogy sohasem fog megbarátkozni a latin nyelvvel és nevelőjét, egy idős udvari lelkészt, aki latin nyelvre tanította, egy alkalommal csak ezzel a kérdéssel lepte meg:

— Mondja tisztelendő ur, ugy-e igazságtalanság rosszat mondani a halottakról?

— Bizonyára. — felelte a lelkész.

— Nemde a latin nyelv holt nyelv? — tudakolta tovább a kis hercegnő.

— Igen; miért kérdi fenséged?

— Ah, semmiség az egész, — csak éppen valami rosszat akartam mondani a latin nyelvről és —

— igazán nem tartom szépnek, — hogy a holtakat nem hagyják nyugodni.

— Híres emberek Verdéről. Nagyon érdekes nyilatkozatokat tesz most közzé egy olasz újság, melyek nagy emberek tollából erednek. Így Manzoni egy Verdinek ajánlott arcképe alá ezeket a sorokat írta:
Verdinek, Olaszország dicsőségének, egy jelentéktelen lombardiai írónak.

II. Lajos bajor király ezt írta egy levelében:
Ha nem volnék német és így nem volna Wagner Rikárd az örangyalom, olasz szeretnék lenni, hogy Verdi konfliktusa lehessen.

III. Napoleon a Don Carlos opera bemutatója után ekként nyilatkozott:
Don Carlos szerzője az egész világnak díszpolgára, mert a lényeg az univerzum tüneménye.

II. Sándor cár 1862-ben a Forza del destino bemutatója után ezt mondta:
Verdi sokkal hatalmasabb nálam.

— Az ágyulövés hangja. Sebastopol ostromakor a hajógyűk hangja 250 kilométernyi távolságra hallatszott; a spanyol-amerikai háborúban a legnagyobb megfigyelt távolság 200 kilométer volt, mikor az Alabama nevű hajó elsüllyedt, vészlővéseit ugyanakkora távolságban hallották. Mikor 1897-ben gyémánt-jubileumát ülte a most elhunyt angol királynő, az angol birodalom hajórajza nagy díszfelvonulást rendezett, melyben 165 hajó vett részt. Ekkor megfigyelték a hang terjedését, s bár csak üres lövéseket tettek, melyekhez kevesebb löport használtak, mégis 45 kilométerre még az ablakok is megrezdültek, 55 kilométer távolságban még az egyes hangokat meg lehetett különböztetni; a legnagyobb távolság, melyben az ágyuk hangját hallották, 150 kilométer volt.

— Női orvosok. Egy német orvosi folyóirat cikket közöl azokról a legrégebb orvosi iskolákról, amelyeknek női hallgatói voltak. A középkorban azért léptek nők is az orvosi pályára, hogy a nők vizsgálatát női orvosok végezhessék. A rómaiaknál, akik az orvostudomány dolgában a görögök tanítványai voltak, az orvosoknak — mulieres medicae — megkülönböztetett társadalmi állást biztosítottak, mely törvény és szokás által volt szabályozva s a költők és történészek, de a törvénykönyvek is többször fölemlítik őket. Később, a nyugatrómai császárság bukása után, Itália lett az orvosok hazája, eltekintve egy-két kivételtől a bizánci császárságban, vagy az araboknál. Salernóban virágzott legjobban az orvosi tudomány művelése. E legrégebb orvosi iskola keletkezéséről nagyon keveset tud az orvosi tudomány. Első kiépítését Collegium Hippocraticum néven Nagy Károlytól nyerte 802. évben, később a többi kultúrákat: a jogit, bölcsészeti és teológiai is megkapta. Legnagyobb diadalát II. Frigyes császár alatt ülte, aki híres orvosi törvényében kimondotta, hogy a nápolyi királyságban senki orvosi gyakorlatot nem

folytathat, aki a salernói orvosi kollégium előtt nem vizsgázott s hogy e vizsgára csak az boesájtható, aki törvényes házasságból származott, huszonegy évesnél nem fiatalabb s hét éven át az orvosi tudományokkal foglalkozott. Számos hílygú kitünő eredményeivel véggezte ezt az iskolát, kiváló orvosi munkák közzétételé által is érdemeket szerzeve magának. Ennek a főiskolának történelmi jelentősége még abban is áll, hogy itt tekintett el először az állam a valláskülönbségtől a magasabb szellemi képzettség elnyerésében.

— Iróttól-gyűjtemények. Ritka értékű iróttól-gyűjteménye van VII. Eduárd angol királynak. Oly nagy emberek iróttólai e gyűjteménynek diszei, mint: Tennyson, Borrowen, Swinburne, Hardy és ezeken kívül legalább hatvan világhírű angol író, költő, tudós tolla. Stevenson tintatartója is benn van a gyűjteményben, melynek különösen értékes darabjai Dickens és Carlyle tollai. Ezeknek darabja legkevesebb öt-hatszáz koronába került.

Nagyon érdekes, de borzalmas is ezuttal a lyoni Saint-Paul-fegyház iróttól-gyűjteménye. A fegyház szabályai szerint ugyanis minden haláraitólak, mielőtt rajta az ítéletet végrehajtanák, alá kell írnia egy okiratot. A delikvens a nevéit mindig új tollal írja alá, amelyet, ha már a tinta megszáradt rajta, a gyűjteménybe tesznek. A Saint-Paul-fegyház igazgatója nem egy keesegtető ajánlatot kapott már, hogy adja el ezt az érdekessége mellett is borzalmat keltő toll-gyűjteményt; de hiába kínáltak mesés összegeket, a haláraitólak tollait a fegyház nem adja el.

— A kutya és a dinamitós palack. Tragikomikus eset történt nemrégiben Gondobolinban, Uj-Dél-Walesben. Két odavalló halász kezdte már a türelmét vesztetni, hogy hosszabb idő óta minden siker nélkül vetik hálójukat a Lachlan Riverbe s az a gondulatuk támadt, hogy dinamitot fognak használni a halászáshoz. Meg is töltöttek robbantó anyaggal egy palackot, amelyet jól bedugaszoltak; a dugón keresztül gyújtószinért vezettek s a palackot bedobták a vízbe. Ebben a pillanatban kitünően tanított kutyájuk a folyóba ugrott, csakhamar utólré a palackot és uszott vele kifelé a partra a gazdához. Ezek torkuk-szakadtából kiabáltak a kutyára, — mindhiába, s kutya csak uszott tovább és zsákmányával szerencsésen partra is ért. Ekkor, félve a robbanástól, a halászok teljes erejükből szaladni kezdettek, — s a kutya, száájában a dinamitot végdel, utánuk. A halászokat kiverte már a halál verejtéke, minden pillanatban várták a katasztrófát. Egyszerre csak hatalmas robbanás rázkódtatta meg a levegőt, s mikor a két halász magához térve meggyőződött arról, hogy semmi bajuk sem történt, akkor látták, hogy a kutyát darabokra szaggatta a dinamit.

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Írta: STEPNJÁK.

(82)
Egészben véve megelégedett és boldog volt. Nyugodt, tiszta boldogság volt az, amely nem szédíti el a fejet, s Andrej azzal vigasztalta magát, hogy annak, ami tártósának indul, nyugodtnak kell lennie.

Szentül meg volt győződve arról, hogy a jelen viszony örökre megmarad, amíg csak egy csekély eset meg nem mutatta, hogy az épület, amelyről azt hitte, hogy kőből van építve, bizony nem egyéb kártyaháznál, amelyet a leggyengébb lehellet is földönt.

Tania és Andrej egy este egyedül ültek dolgozó szobájukban. Már öreg este volt s az egész ház mély álomban merült. A fiatalok egy munkás-gyűlésről jöttek haza egyik barátjuktól. Az est különösen sikerült és eredménydus volt. Tania a közélet szenvedéseiről s a nyomorról szóló népszerű történetet olvasott fel. Maga is izgatott volt s feltűnően jól beszélt. Boldogan tért haza s Andrej, mint rendesen, elkísérte. Maga is jó hangulatban volt s nem bírta ellenállni a kísértésnek, a midőn Tania meghívta, hogy ennyi beszélés után csak kell egy csésze teát inni, felment még vagy egy félórara.

Tania gazdaasszonya már aludt, s így a pohárszék kulcsát a párnája alól kellett ellopni, ehol az őrizte.

Téat, eszést vettek, meggyújtották a szamovárt, s minden elkészült, amidőn arra a felfedezésre jutottak, hogy bizony mindketten igen éhesek. Beszélgetés és nevelés közepette kedélyesen megvacsoráztak.

Az este feloivasott történetről beszélgettek.

— Barátainknak is ajánlanunk kell, szólt Andrej, alig tudok történetet, amely jobban megmutatja munkásainkat, mint ez. Ugy hiszem, be kell vennünk állandóan a programmba.

Tania azt mondta, hogy legelső alkalommal odaadja Lénának.

— De talán nem is egészen a ló, mint inkább a lovas nyerte a díjat — szólt Andrej mosolyogva. — Remélem, hogy a ma esti tapasztalat után csak nem kételkedsz már abban, hogy mint propagandistának a munkások közt kitünő tehetőség s fényes jövőd van.

— Magam is remélem, hogy viszem valamire — szólt Tania. Boldog volt, mint a fiatal feleske az első szárnypróbatáskor.

— Kezdek attól tartani, hogy annyira hozzászoktam a munkásokkal való beszédhez, hogy már nem is tudok magunkfajta emberekkel szóba állani.

— Oly nagy veszteségnek tartanád ezt? — kérde Andrej jókedvűen.

— Bizonyára, főleg mostan! — szólt Tania őszintén.

— Miért?

A leány szavai kellemetlenül érintették.

— Mert éppen azon vagyok, hogy azon a téren próbáljam meg az erőmet, szólt. Reppant szeretnék régi barátaim közt toborozni. Eppen tegnap mondta György, hogy vagy egy hét mulva Moszkvára indulunk.

Andrejnak összeszorult a szíve. A leány semmi újat sem mondott nek. Azt a moszkvai kirándulást egy pillanatra sem bírta kiverni a fejéből. El volt rá készülve, de azt még sem hitte, hogy a leány olyan újjongva hagyja el őt és a munkát, amelyről azt hitte, hogy szívéhez nőtt.

Szomoruan tekintett a gyönyörű arera s hiába keresett benne valamit, ami jobban összehangban volna az ő érzelmeivel.

— Oly nagyon vágyódom Moszkvába? — kérde leverten.

Tania nem felelt Andrej kérdésére, lesütötte szemét és mosolygott.

A többi elárulta kipirult arca. Minden sajnálkozás, minden bánat nélkül hagyta el őt. Semmi se volt a leánynak, aki neki mindene volt. Jobb híján megelégedett a társaságával, de alig hogy elhagyja, még a nevéit is elfelejté.

Andrej elhalványodott.

— Érthető, hogy olyan szívesen mégy Moszkvába, szólt nyugodt hangon, mig belül forrott az elkeseredéstől. Hiszen borzasztó unalmas is lehet mindig ugyanazt a dolgot darálni el maroknyi közönséges munkásnak. Természetesen sokkal érdekesebb diadalt aratni a művelt társaságban, ahol széltében-hosszában hangosan énekelik a dicsőségünk dalát.

A leány alig mert hinni a fülének. Megdöbben a vérlázító vádra.

Részegzte Andrejre nagy, megrémült szemét, de alig ismerte meg a komor, hideg arcot, amelyet olyan barátságosnak, olyan jónak szokott látni.

— Hát olyan könnyelműnek tartasz? — rebegte. Hangja remegett, szemében könny csillogott.

Andrejt lelki-furdalás fogta el. Már-már lábához borult, boesánátart akart könyörögni az első fájdalomért, amelyet neki okozott. De valami gonosz szellem fogta el egész lényét, szavai epét s mérget szórtak.

— Hát nem azt kell gondolnom rólad, — tört ki belőle az indulat, — ha látom mennyire égsz a vágytól, hogy faképnél hagyjad a munkát, amelyet szeretél, amikor a reménység, a filiszterek és nagy urak közt ragyogni, elcsavarta a fejedet, amikor...

Nem bírta tovább. Fejébe csapta kalapját s buesuszó nélkül rohant el a házból.

(Folytatása következik.)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 5-én.
A zsidónő.

Opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzte Halóvy. Szövegét írta Scriba.

Személyek:			
A császár	Eleázár	Dési	
Brogni	Szendrői	Eudoxia	Szilágyiné
Lipót	Kies B.	Recha	Diósgyő
Ruggiero	Várady	Herold	Ney B.
Alberti	Mihályi		

Kezdet 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 5-én.
Troilus és Kresszida.

Színzmű 5 felvonásban. Irtá Shakespeare. Fordította: Fábian István. Színe alkalmazta: Böthly László.

Személyek:			
Priamus	Latabár	Menelaus	Gabányi
Hector	Császá	Heléna	Maróthy
Troilus	Boregi	Achilles	Pályi
Páris	Horváth	Ajax	Hetőnyi
Cassandra	Paulayné	Ulysszes	Szaocsy
Andromaha	Hettyay	Diomedes	Mitályi
Aeneas	Gyenes	Patroklus	Somló
Calbas	Egressy	Throsius	Vizvári
Kresszida	Márkus	Alexander	Náday B.
Pandarus	Ujházi	Troilus	Paulay
Agamemnon	Bakó		

Kezdet 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 5-én.
A postás fiú.

(The messenger boy).

Operett 5 képb. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzték: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:			
Punchestown	Mátrai	Bang, postásfiú	Sziklai
Hooker pasa	Molnár	Nóra	Szoyer
Cosmos bey	Giréth	Daisy	Dóry M.
Clive Radnor	Palásthy	Lady Panches,	Sziklainé
Pott kapitány	Ráthonyi	Mistress Bang	Margó Z.
Stokfisch tanár	Boross	Róza szobaleány	Rózsa L.
Tudor, bankár	Vidor	Lady Winifred	Varga A.
Naylor	Kardos	Cecile Gower	Gombaszögi
Gascoigne	Iványi	De Fleury	Füredi

Kezdet 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház eladására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zene-műkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 5-én.
A feleségem nem sikkes.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták Busnach és Dobrit. Fordította Góth Sándor.

Személyek:			
Chaponet	Hegedűs	Saturnin	Szerémy
De Prefol	Góth	Beaucresson	Gyöngyi
Barbotin	Balassa	Alexis	Bárdi
ChaponetRaoul	Tapolczai	Nanine	Haraszthy
Gabriella	Csillag T.	Montezuma	Pócsi
Eulália	Nikó L.	Guadalquivir	Berzötei

Kezdet 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 5-én.
A modell.

Operette 3 felvonásban. Irták Leon Viktor és Held Lajos. Fordították Ruttkai György és Makai Emil. Zenéjét szerzte Suppé Ferenc.

Személyek:			
Coletta	Bárdy G.	Nicolo	Kovács
Silvia	Kreacsányi	Clava	Ujvári
Stella	Bojár	Madrini	Delli
Stirio	Nemeth	Martinezza	Erdélyi
Tantini	Kenedich		

Kezdet 7 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kedd, 1901. február hó 5-én.
A XIX. század.

Előadás 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irtá Pekár Gyula.

Kezdet 7 1/2 órakor.

Somossy Mulató

(Nagyszező-utca).

Aibrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdet 8-kor.
Hatásos sikere az új Varieté műsornak.
Szenczácós! Fenomenális!
AZ 5 LORRISONS
a legfrissebb amerikai nőszépségek.

Troup-Reybad-Fleury
a legjobb francia tánc-hármas.

THE OTINOS

kómiкус excentrikuok.

SCHELBY Wargraph

az eredeti kiterő király.

Armin Káthe és József,
realistikus, kómiкус színházi parodisták.

Brand kapitány leányai.

Daljáték, összeállította Armin József. Zeneje Schindler J.-tól.
Ugyint az összes ujjonnan szerződött művek.
Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytűzsdő-jében, Károly-körút 26., tizede Andrássy-ut 26. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató pénztáránál.

FOLIES CAPRICE.

3 ujdonság! Ma 3 ujdonság!
11 órakor:

„Gebrüder Zifferblatt“

Bohózat Leitner H.-tól. — Személyek:

Oblatt	vidéki kereskedők	Schönberg
Naschitz	--- Rott	
Zifferblatt Róza	--- Ferenczyne	
Zifferblatt Fanny	--- sógornők	Schindlerné
Zwetschkenstiel Salome	--- bába és masszimő	Weissn
Szabadvári	--- gigerlik	Steinhardt
Vörösházi	--- Borsógyi végrehajtó	Ormai
Becsüsti	--- becsüsti	Peterdi
Kati, cseléd	--- A teljes-ember	Bayer
Egy flakkeros	--- Juhász	
Egy boltiszolga	--- Jaulus	

Történik Zifferblattoknál.

„Fogat-fogért.“

Eredeti magyar bohózat.

Irtá egy fogász. Rendező Rott S.

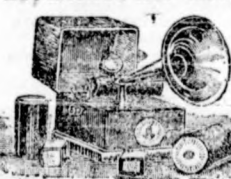
9 órakor: Ungekehrt heisst auch gefahren.

Bohózat.

Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás téli kertben.

Rendkívüli meglepetést

és örömet nyújt, ha távolban levő barátainknak valamilyen üzenettel vagy meglepetéssel, vagy ha szeretteinknek, utóainknak számára hangunkkal, lezsedet vagy énekünket megküldhetjük. E felvételkor a hang teljes felismerésével a legterjedtebb módon a legújabb eszközökkel az

Echo Fonograf társaság

Budapest, Andrassy-ut 27.
Hírneves énekművészek és művésznők hangját díjazottan vesztük fel. — Nagy rakományt tartunk: Echo-fonografokból megfizető membránokból, ára 60 korona. Arzenálunk különböző Edison kic. és koncert-fonografokat, utóbbi vendéglők és kávékő számban. Saját ének- és zenefelvételeinkkel senki sem versenyezhet. Angol, francia, olasz és nemet felvételek.
Fonografokat a Nem. vallás- és közoktatásiügyi Minisztérium az iskoláknak beszerzésre ajánlja.
Kiváratna prospectus és honlapjegyérhet küldünk.
Echo Fonograf társaság
Budapest, VI., Andrassy-ut 27. szám.

Szenzációs.

Tisztelettel értesítjük n. é. vevőinket, hogy a likvidálás alatt lévő

SZÁNTÓ és HORVÁTH-féle
legfinomabb uri divatáru-üzletet
IV., Váci-utca 23. sz.

megvettük és az egész árukészletet lezártított árak mellett árusítjuk el.

Az üzleti berendezés és portál olesón eladó.

Tisztelettel
Szűszmann Eliás és Wittmann.

Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület gyorsíró tanfolyamán öv. Mezeyné Bányai Amanda okl. tanfoly. vezetése alatt magyar levelező-, vita- és német kurzusok kezdődnek. A REMINGTON-gépről és azon gyorsíró tanfolyamokra jelentkezési korlátok nélkül felvevők.

Glogowski és Társa

Erzsébet tér 16. szám.
Külön német és vitanegyorsíró tanfolyamok bölygek és urak részére az irodai órák után.

Virágnyelv.

Minden ismert virág jelensége meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztette a legjobb keleti forrásköztől állított össze. Aza szines kötetben 80 ill. az őszeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Andrassy-ut 21. sz.

Minden háznak!

18 k.

feltűnően működik a praktikus kézivarrógép „The Jewel”, varr minden szövettől, akár vastag v. vékony, a legfrissebb posztót, mint a legfinomabb vásznat, oly tökéletesen mint a nagy varrógépeké. És eadól teljesen előállítva, Enman csiszolva, fogaskerekek fordítva, tükkel, olajhannával, szegővel, esavarróval, sulya a kg. 18 koronára. Singer dupla színen seb. kézivarrógép 36 koronára. Magyar árjegyzék ingyen. Szállítás utánvétel jótállás mellett. HUNDBAKIN EL. KÖNYV- és VARRÓGÉP-ÁRUHÁZ, BECS, IX., Bergasse 3.

BELVÁROSI ÁRUHÁZ BUDAPEST, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 8.

Gyönyörű tombola-nyeremények, melyek mulatságos és mindazonáltal használatos tárgyakból állanak, következő csoportokban kaphatók:
25 darab 5. — forint
50 " " 9.75 " "
75 " " 14. — " "
100 " " 18.50 " "

Magyar Nemzet Története

4 kötetben, a magyar szent koronával díszített vászonkötésben 60 korona, a Corvinak stílusát utánoz remek felbörkötésben 64 korona.

E mű eredetijét Szalay József írta és azt a Szalay-féle nagy jutalommal tüntette ki. Azóta a történelmi kutatók eredményei megbővítették a magyar történelem anyagát és ehhez képest vezerte az átdolgozást dr. Baróti Lajos. — Ez az első nagyszabású, egységes magyar történet. A nagyv. vállás- és közoktatásiügyi m. kir. minisztérium 1776—1886. sz. a. kélt magas rendeltetvel. Esztay—Baróti „Magyar Nemzet Története”-t, mint a hazai történet tanulmányozására és a nemzeti érület Apollására kiválóan alkalmas művet, az összes hazai iskoláknak megszerzésre ajánlotta.

100 kőppel (szövegtekst, műmelléklet, hasonmások.)
LAMPÉL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadása
Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz. a.

Elősebb körökben való terjesztéshez azelőbbi hajlandók vagyunk a művet HAVI RÉSZLETFIZETÉSSEL is szállítani és pedig:
2 koronás részletre 1 kötetet szállítunk
4 " " 2 " " egyzettrő
8 " " 3 " " "
8 " " a teljes művet szállítjuk "
E czérra kérjük az előbbi rendelélapot felhasználni, illetve kivágni és aláírva hozzájuk beküldeni.

LAMPÉL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésének
Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

Szalay-Baróti: „Magyar Nemzet Története“

MILLENNIUMI DÍSZKIADÁS.
4 kötet koronakötésben 60 koronáért) A nem kívánt kötet vagy félbörkötésben 64 koronáért) történet.
Fizetendő koronás havi részletekben a szállítástól minden hó elején Budapestben, a cég könyvkereskedésében. Az előzetes és le nem fizetett részleteket a cégnek jogában áll költségére postán megfizetésre bocsátani. A részletek pontos felismerésnek elmulasztása esetén a mű teljes vételára azonnal eszedéssé válik. A rendelés vissza nem vonható. Az első részlet a szállítástól fizetendő utánvételre.
Név és cím.....
Kelt..... Lakhely.....
Fizetendő Budapest.

Olesó butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtos fényezett	30 frt	1 ebédlőszék, ó-német stíl	3.50 frt
2 ágy, fényezett	22 "	1 íróasztal, 3 főkos	16 "
1 éjjeli szekrény, fényezett	8 "	1 hálószoza, matt díofa	100 "
1 mosdó, 2 ajtos, fényezett	14 "	1 hálószoza, faragott	130 "
2 szekrény, 2 ajtos, díofa, matt	30 "	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat	55 "
2 ágy, magas, díofa, matt	26 "	1 garnitúra selyem-behuzat	80 "
1 éjjeli szekrény, díofa, márvánnyal	8 "	1 garnitúra plüss-behuzat	80 "
1 kredenc, 4 ajt. filkés, faragott, márv.	46 "	1 szalonasztal	10 "
1 díván, magas támla szőnyeggel	40 "	1 consol márvánnyal és tükör	26 "
1 ebédlő-asztal, díofa, matt	12 "		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdíszesebb kivitelű butorokban.
fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Dósa Kálmán Budapest, Erzsébet tér 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Dr. MÜLLER főtörzsorvos-féle
injekció és labdacskok
 a legjobb és leghatásosabb szerek új és régi hgyesbántalmaknál — hgyesgyulladások és folyásnál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt, kellemetlen utóhatók nélkül. — Pontos használati utasítás minden megrendeléshez mellékeltek. Egy adag Ára, friss bajoknál 1 frt 60 kr., idült régi bajoknál 2 frt 50 kr., postán küldve csomagolással 25 krral 180 kr., portó nélkül.
 A valódi készítmények egyedül megrendelési helye: Szt.-György gyógyszerár, Wien, V., Wimmergasse 33.
 Raktár:
Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12.
 Sziveskedjék ezen hirdetest kivágni és megőrizni.

E HÉTEN
NAGY SELYEMVÁSÁR
 10,000 méter különböző minőségű selyem érkezett 1 Méterje
Weiner Mátyás 60 kraj-
 nól divat-ruházában
Budapest, Andrássy-ut 3. 60 Cár.
 Minták vidékre ingyen és bérmentve.

Képes
levezelő-
lapok
 a legkedveltebb budapesti
színésznők
 brom-ozált kivitelű arc-
 képeivel díszítve.
 Páratlan szép gyűjtemény.
 Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dbot tartalmaz. Ára bérmentve ajándék küldéssel
1 frt 80 kr. (3 K. 60 fill.)
 Az öszeg beküldése után küldi a
 „Budapesti Napló”
 kiadóhivatala
Jézsef-kört 18. sz.
 Aki mind a négy sorozatot egy-
 seregre hoztatja, az 48 helyett
 52 képet kap.
E.
 Alszeghy Irma
 Amon Margit
 Bárdy Gabi
 Dell Emma
 Dory Margit
 Kezzer Irén
 Komáromi Mariska
 Küry Klára
 Mészényi Adrienne
 Prielle Kornélia
 Szilágyi E. Ilona
 Vidér Pálné.

Kataphoresse.
Uj gyógymód!
 Főfőművelésen gyógyítható ideg-, nem-, bőr-,
 vérbetegségek és gyengeségi állapotok.
 Impotencia gyökeres gyógyítására. Tapasztalt
 radikális és gyors eredményt folytán hono-
 rárium teljes gyógyszer után fizethető.
 Elsőrendű intézet mintaszeregyógytermeivel.
Budapest, Teréz-kört 44. I. em.
Dr. Mitzger Tivadar
 személyes vezetése alatt nyitva egész nap.
 Levelekre díjtalanul válasz.

PSERHOFER J.
VÉRTELZÍTŐ LABDACSAI
 Lévtizedek óta el vannak terjedve az egész vilá-
 gon s kovés azon család, a hol ez a páratlan
 háziigyszertár hiányzik.
 E labdacskokat az orvosok különösen az
 oly bajoknál ajánlják, amelyek nehéz emészté-
 sésnek s dugulásnak következményei pld.
 zavar az epekeringésben, májférdalmak
 szélbántalmak, kólika, aranyér stb.
 Vérztisztó hatásuknál fogva kiválóan jó hatást
 gyakorolnak vérszegénység eseteiben s az
 ebből származó bajoknál, mint ideges fejtá-
 jáss, szipkór stb. E vértisztító labdacskok nagy
 előnye, hogy szeliden hatnak, sájdalmat nagy
 okoznak s így a leggyözebb szorvattal bíró
 egyének, sőt gyermekek is bátran használhat-
 ják. — 1 doboz, mely 15 labdacskótól áll 21 kr.
 1 takeres, mely 6 doboz 1 frt 05 kr.
 A pénz elzertes beküldése után bérmentve.
 1 takeres 1 frt 25 kr., 2 takeres 2 frt 30 kr.
 3 takeres 3 frt 35 kr., 10 takeres 9 frt 30 kr.
 Használati utasítás mellékelve.
 Egyedül készítő és szétküldési forrártár:
Pserhofer J. gyógyszerára
BÉCS, I., Singerstrasse 15.
 Forrártár Budapest: **Török József gyógyszerára**
 Király-utca 12.

Női betegségeket,
 mint általában kifolyást és méhajtást Lysoferrin.
 Ez a befekendező por kitűnő hatású bír lenni a u-
 terbőrfolyásnál, anyaméhgyulladásnál s az anyaméhgyul-
 ladásnál, valamint minden más tartós női bajnál. 1 doboz
 ára 3 korona és egy dupla doboz ára 5 korona.
Erőmegújító-elixir,
 hatásban a mai napig utól nem ért szer mindennemű gyö-
 zesegei bajoknál, de különösen elgyengült férfiro (Im-
 potentia) ellen kitűnő szer, valamint vérszegénység, alpa-
 kór, ideggyengeség, valamint nők magtalanágánál és
 önkénytelen magtalanodásnál. Egy kis üveg ára 3 korona és
 egy dupla üveg 8 korona.
Injectio Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin
 kitűnő szer gonorrhoea, kifolyásoknál s hgyesgyulla-
 dásnál, még ha elvált a gyomra és hólyaga gyöze-
 matok, már néhány befekendezés és Capsulae bevétele
 elegendő, hogy a leggyözebb folyást megszüntesse. Egy
 üveg injektio Lysoferrin 2 korona és 1 doboz Capsulae 2 kor-
 onával megrendelésre gondos csomagolásban. — 5 koronával
 felül megrendelésre csomagolás nem számítatik. ERÁ-
 mos hálaírtat van, kiknek fontosabb szorok segítettek.
 Mint egyedül valódián kapható:
Erős Aladár gyógyszerárában
 s Szent Jánoshoz Nagykirádnán 6. szám.

Neustein Fülöp
NEUSTEIN FÜLÖP
hashajtó labdacskai
 melyek övek óta beváltak és előkelő orvosok, mint
 a székélest könnyen előmozdító, feloldó
 szert ajánlják,
 az emésztést nem akadályozzák, teljesen ártalmat-
 lanok. Mintén a labdacskok cukrova vannak, a
 gyermekek is szívesen veszik.
 Egy 15 pillát tartalmazó doboz
 30 fillér, egy takeres, mely 8 doboz
 tehát 120 pillát tartalmaz, csak 2 kor.
Kérjük határozottan:
 Neustein Fülöp hashajtó labdacskait. Va-
 lódi csak, ha minden doboz „Szent Lipót” tör-
 vényileg bejegyzett védjegyükkel piros-fehér
 nyomatásban van elítve.
 Bejegyzett dobozaink, utalványaink és csoma-
 gaink „Neustein Fülöp gyógyszerár” alá-
 írással kell, hogy elítve legyenek.
NEUSTEIN FÜLÖP
 „Szent Lipót” díszített gyógyszerára
 WIEN, I., PLANKENGASSE 6.
 Raktár BUDAPESTEN:
Török József gyógyszerára, Király-utca 12.

A ki jó sérvkötőt akar,
forduljon bizalommal
alantó céhez.
 Alantó kőszárog saját gyártma-
 nyu sérvkötőt, haskötőt, egy-
 neortartót, suspensoriumát, vala-
 mint az összes betegségekhez
 szükséges szerszereket. Készít minden
 testnek Orthopedikusokat, műlá-
 bakat és keszket és minden a szel-
 mába való kötszereket. Hivatkozom
 arra, hogy számos éven át a külföl-
 dísi kórházakban, mint sebészeti
 kórházakban dolgoztam és munkám
 a legelső tanároknál s legjobbnak bi-
 szonyul. Szerviz-megrendelésnél kö-
 szem a test méretét és hogy jobb,
 bal vagy kétoldalú sérvkötő szükséges.
 Ára egy oldalra 4 frtől 6 frt-ig, két
 oldalra 8 frtől 10 frt-ig. Készítők
 egyedül forrás valódi francia és
 sárgi gummi és hálórész-különbe-
 sárgában, teátala 1.20 krtól 6 frt-ig.
 Párisi óv-spongya Saiti-Sponges, teátala
 4 frtől 6 frt-ig, Pessarium celastum
 (mátrécső), hgyesgyulladás, drója
 1.50 frt. Megrendeléseket pon-
 tosan esztől a legnagyobb díszletől
 megírt.

4529—1900.
Árverési hirdetés.
 A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur rendeletére ál-
 írott m. kir. erdőigazgatóság közhírré teszi, hogy a Magyar-
 Nemzege község határában a kinstári telepítvény tulajdonát
 képező 111 k. hold és 1100 □-öl kiterjedésű erdőből egy 9 k.
 hold és egy 6 k. hold kiterjedésű és a természetben könnyen
 felismerhető jelzés által elhatárolt két külön vágásterület 4077
 korona és illetőleg 1733 korona kikiáltási ár mellett, zárt írás-
 beli ajánlatok útján megtartandó nyilvános versenytárgyaláson
 kihasználatos előjából a fog adatni.
 A megjelölt vágásterületekre vonatkozó, külön-külön ér-
 tendő és 410 korona, illetőleg 175 korona bánatpénzzel és 1
 korona bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok
1901. év február hó 14. napjának d. e. II óráig
 a m. kir. erdőigazgatóság hivatalos helyiségében benyújthatók.
 Az ajánlatokban a megajánlott egész vételár, szóval és
 számmal is kiírandó.
 Ajánlattevő köteles kijelenteni, hogy egy az általános
 árverési, mint a részletes szerződési feltételeket ismeri és magát
 azoknak aláveti.
 Később érkező bánatpénzt, vagy annak letétbe helyezését,
 nyugtával nem igazoló és eltérő kikötéseket tartalmazó aján-
 latok figyelembe nem fognak vétetni.
 Az általános árverési és részletes szerződési feltételek a
 beszerzői m. kir. erdőigazgatóság hivatalos helyiségében d. e.
 9—1 óráig, valamint Naszodon a naszdói m. kir. erdőgondnok-
 ságnál megtekinthetők.
 Besztercén, 1901. január hó 10-én.
M. kir. erdőigazgatóság.

Tekintetes
Friedrich János gyógyszerész urnak
Malackán.
 Sziveskedjék ismét a
malackai labdacskokból
 két takereset küldeni, melyeknek hatása az én
 betegségemnél oly bámulatos, hogy az emberek
 kérdezik, hogy melyik az a szer, mely annyira
 kigyógyított és én ezeket bátran mindenzienek
 ajánlalom.
 Hotesi uradalom, 1899. július 31-én.
 Kiváló tiszteltetel
Nagy Mihály
 uradalmi gada.
 Raktár Budapest: **Török József gyógyszerész, Király-utca.**
 Egy takeres ára 6 doboz tartalmazók 2 korona 10
 fill. — 1 frt 05 kr., egy doboz 43 fill. — 21 kr.

A ki jó sérvkötőt akar,
forduljon bizalommal
alantó céhez.
 Alantó kőszárog saját gyártma-
 nyu sérvkötőt, haskötőt, egy-
 neortartót, suspensoriumát, vala-
 mint az összes betegségekhez
 szükséges szerszereket. Készít minden
 testnek Orthopedikusokat, műlá-
 bakat és keszket és minden a szel-
 mába való kötszereket. Hivatkozom
 arra, hogy számos éven át a külföl-
 dísi kórházakban, mint sebészeti
 kórházakban dolgoztam és munkám
 a legelső tanároknál s legjobbnak bi-
 szonyul. Szerviz-megrendelésnél kö-
 szem a test méretét és hogy jobb,
 bal vagy kétoldalú sérvkötő szükséges.
 Ára egy oldalra 4 frtől 6 frt-ig, két
 oldalra 8 frtől 10 frt-ig. Készítők
 egyedül forrás valódi francia és
 sárgi gummi és hálórész-különbe-
 sárgában, teátala 1.20 krtól 6 frt-ig.
 Párisi óv-spongya Saiti-Sponges, teátala
 4 frtől 6 frt-ig, Pessarium celastum
 (mátrécső), hgyesgyulladás, drója
 1.50 frt. Megrendeléseket pon-
 tosan esztől a legnagyobb díszletől
 megírt.

Ki akar pénzt!!!
 megtakarítani, az jól olcsón vá-
 sároljon! Csapán 30 kr. posta-
 költéssel jár, hogy bárki
 meggyőződést szerezhesen a
 cím jószágáról. Minden má-
 vakrai cipőtől 6 havai jóállású
 kőszárogatású, nem térszűkelt saját
 kőszárogatású, nem térszűkelt saját
 és a postánál is leg-
 névelő cipő visszatér.
 Fűző egy
 cipő egy
 daraból
 3.—
 Fűző víz-
 tartó
 cipő egy
 daraból
 3.—
 Fűző víz-
 tartó
 cipő egy
 daraból
 3.—
 Valódi borjúbőr fűző cipő vízben vagy folyóvízben — 3.50
 Postócipő oroslakkal, dupla talppal — 3.50
 — bagarilakkal, háromsoros talppal — 3.50
 Oroszlakk, fűző, meleg béléssel, elzárható — 4.50
 Szalonlakk fűző cipő, gavaléri forma — 4.50
 Valódi bagarilakkal egy daraból, vízhatlan háromsoros
 talppal, jóállású mellőtt — 5.50
 Téli cipő postócipő, borjúbőr, meleg béléssel — 5.50
 Erdélyi daróc- (hálós) esztima, csaklógó bőrbőrrel — 7.—
 róccal béléssel — 7.—
 Dabóc-szima borjúbőr, meleg kivitelben — 5.50
 Női szorog v. borjúbőr csugos cipő, meleg béléssel — 3.50
 Postócipő borjúbőrrel, erős kivitelben — 3.50
 Oroszlakk csugos cipő, postószorog — 3.50
 Erdélyi csugos cipő, baránybőrrel, prémel szorog — 4.—
 Mértéknek elegendő, ha bármilyenban a láb talpa egy papírra-
 rajzoltat. Kéjen árjegyzéket több száz ábrával, melyet ingyen
 és bérmentve küldök.
AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Deák-tér 6. sz.

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség Debrecen.
Pályázati hirdetmény.
 A magyar kir. államvasutak nyiregháza-csapi vonalán, Kemece és
 Demeceer állomások között építendő Nyir-Bogdány nevű rakodó állomás
 magasépítvényi munkáinak elkészítése tárgyában ezenel nyilvános pályáza-
 tot hirdetünk, melyre a kellőg kiállított és felblyeztetett ajánlatok legkésőbb
 ben folyó évi február hó 15-én, déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreceni
 üzletvezetőségének titkárságánál benyújthatók.
 Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.
 Az előállítandó magasépítvények a következők:
 1. Egy 93.5 m² alapterületű földszintes felvételi épület
 2. „ szabadon álló arnyékszekék;
 3. „ állomási gazdasági udvar;
 4. „ szembőlődör;
 5. „ sütőkemence;
 6. „ kút;
 7. „ 60 m² alapterületű áruarkátár;
 8. „ 10 m. hosszú nyit rakodó;
 9. „ egyszerű őrház melléköpülettel, sütőkemencével és kuttal.
 Az építvények tervei, az építési leírás, a szerződési levezet és a fel-
 töltézetek a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének pályafeltartási és
 építési osztályában, valamint ungaryi osztálymérésűgünk iróddájában a
 hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az aján-
 latokhoz csatolandó építési leírás díj nélkül megszerzendők.
 Az ajánlatok birtokai a következők felirással látandók el:
 „Ajánlat a Nyir-Bogdány állomáson előállítandó magasépítvényi mun-
 kákra.
 Bánatpénz felében legkésőbbben f. évi február hó 14-én, déli 11 óráig
 800, azaz nyolcszáz korona teendő le készpénzben, vagy állami letétre alkal-
 mas értékpapirokban a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztárána.
 A készpénzben beletett bánatpénz után kamat nem követelhető.
 Az értékpapirok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi
 árfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladható értékben fogadhatnak
 el. Az üzletvezetőség fenntartja magának az ajánlatok közt a szabad válasz-
 tás jogát.
 Debrecen, 1901. január hó 28.
 (Utánnyomás nem díjazatik.)
 Az üzletvezetőség.

Titkos betegségek ellen
 25 évi, részben katonaszorosi (s bécsi és bud-
 pesti katonakórházakban), részben magánorvos
 tapasztalatai után legmelegebben ajánlható
Dr. KAJDACSY,
 v. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapial rendelő intézete
 Budapest, Váci-kört 4. sz. I. em.
 A legelhanyagoltabb hgyesfolyásokat, legu-
 nyosabb hgyeshálybajokat, bujkeres sebeket,
 ephthiát, az ésfertőzöttség utóhatjait
Elgyengült férfierőt
 az orvosi világ által legjobban olyanokra fel-
 karolt és hatásban páratlan sikerű
Electro-Massage
vagy Psychrophor
 által magómdéseket, nőknél fehérfolyást befek-
 keszderés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége-
 ket, valamint ifjúkori hínők következtében be-
 állított ideg és annak utókövetkezményeképp létre-
 jött hátrgerinebajokat gyógyít a legjobban gyögy-
 mőd szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
 Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig.
 Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárát.
 Külön várótermek.
 Levelekre díjtalanul szívesen válaszoltunk; eset-
 leg gyógyszeréről a gondoskodra lenn.

Minden szó egyszeri behitetés... naponkénti betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 6 fillér.

APRÓ HIRDETESEK

A hirdetekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-kört 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza esetleg bélyegzet kell mellékelni.

Apró hirdetéseket... Breuer nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Goldberger A. V.

KERESLET. Biztos jövő... Előzetes segéd... Fehérvarrónó... Szépiáros... Férdfidvat... Vadászok... Fűszer... Független hölgy... Teljes elhatározás... Egy képzett... Egy kerekded... Művelt és ügyes... Egy fiatal ember... Művelt és ügyes... 40 centiméter

Apró hirdetéseket... Breuer nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Goldberger A. V.

KERESLET. Biztos jövő... Előzetes segéd... Fehérvarrónó... Szépiáros... Férdfidvat... Vadászok... Fűszer... Független hölgy... Teljes elhatározás... Egy képzett... Egy kerekded... Művelt és ügyes... Egy fiatal ember... Művelt és ügyes... 40 centiméter

Apró hirdetéseket... Breuer nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Goldberger A. V.

KERESLET. Biztos jövő... Előzetes segéd... Fehérvarrónó... Szépiáros... Férdfidvat... Vadászok... Fűszer... Független hölgy... Teljes elhatározás... Egy képzett... Egy kerekded... Művelt és ügyes... Egy fiatal ember... Művelt és ügyes... 40 centiméter

Apró hirdetéseket... Breuer nővérek... Engelmann Mór... Franke Pál... Goldberger A. V.

KERESLET. Biztos jövő... Előzetes segéd... Fehérvarrónó... Szépiáros... Férdfidvat... Vadászok... Fűszer... Független hölgy... Teljes elhatározás... Egy képzett... Egy kerekded... Művelt és ügyes... Egy fiatal ember... Művelt és ügyes... 40 centiméter

KINALAT.

Női bielik... Zongora... Butorozott... Mesés... Bérbeadó... Keresmenhelyiség... Butor... Utalakóház... Gözseplőkészlet... Hölgyeknek... Villasserű... Butor... Révid zongora... Dohánytűsdob... Jónő... Csemegésfőlt... Hegedűkutatás... Kétféle szonabó... Egy 10,000 leiket... Két csinosan... Emdeni ludak... Ruhavarrónó... Privát kúntó... Elegánsan

Női bielik... Zongora... Butorozott... Mesés... Bérbeadó... Keresmenhelyiség... Butor... Utalakóház... Gözseplőkészlet... Hölgyeknek... Villasserű... Butor... Révid zongora... Dohánytűsdob... Jónő... Csemegésfőlt... Hegedűkutatás... Kétféle szonabó... Egy 10,000 leiket... Két csinosan... Emdeni ludak... Ruhavarrónó... Privát kúntó... Elegánsan

Női bielik... Zongora... Butorozott... Mesés... Bérbeadó... Keresmenhelyiség... Butor... Utalakóház... Gözseplőkészlet... Hölgyeknek... Villasserű... Butor... Révid zongora... Dohánytűsdob... Jónő... Csemegésfőlt... Hegedűkutatás... Kétféle szonabó... Egy 10,000 leiket... Két csinosan... Emdeni ludak... Ruhavarrónó... Privát kúntó... Elegánsan

Női bielik... Zongora... Butorozott... Mesés... Bérbeadó... Keresmenhelyiség... Butor... Utalakóház... Gözseplőkészlet... Hölgyeknek... Villasserű... Butor... Révid zongora... Dohánytűsdob... Jónő... Csemegésfőlt... Hegedűkutatás... Kétféle szonabó... Egy 10,000 leiket... Két csinosan... Emdeni ludak... Ruhavarrónó... Privát kúntó... Elegánsan

Női bielik... Zongora... Butorozott... Mesés... Bérbeadó... Keresmenhelyiség... Butor... Utalakóház... Gözseplőkészlet... Hölgyeknek... Villasserű... Butor... Révid zongora... Dohánytűsdob... Jónő... Csemegésfőlt... Hegedűkutatás... Kétféle szonabó... Egy 10,000 leiket... Két csinosan... Emdeni ludak... Ruhavarrónó... Privát kúntó... Elegánsan

Női bielik... Zongora... Butorozott... Mesés... Bérbeadó... Keresmenhelyiség... Butor... Utalakóház... Gözseplőkészlet... Hölgyeknek... Villasserű... Butor... Révid zongora... Dohánytűsdob... Jónő... Csemegésfőlt... Hegedűkutatás... Kétféle szonabó... Egy 10,000 leiket... Két csinosan... Emdeni ludak... Ruhavarrónó... Privát kúntó... Elegánsan

Női bielik... Zongora... Butorozott... Mesés... Bérbeadó... Keresmenhelyiség... Butor... Utalakóház... Gözseplőkészlet... Hölgyeknek... Villasserű... Butor... Révid zongora... Dohánytűsdob... Jónő... Csemegésfőlt... Hegedűkutatás... Kétféle szonabó... Egy 10,000 leiket... Két csinosan... Emdeni ludak... Ruhavarrónó... Privát kúntó... Elegánsan

Női bielik... Zongora... Butorozott... Mesés... Bérbeadó... Keresmenhelyiség... Butor... Utalakóház... Gözseplőkészlet... Hölgyeknek... Villasserű... Butor... Révid zongora... Dohánytűsdob... Jónő... Csemegésfőlt... Hegedűkutatás... Kétféle szonabó... Egy 10,000 leiket... Két csinosan... Emdeni ludak... Ruhavarrónó... Privát kúntó... Elegánsan

LÖLEGEK.

LÖLEGEK... LUKÁCS VILMOS... Használt... Kétféle szonabó... Angol és francia... Szépen butorozott... Házi örökényen... BUTOR... Hirdetmény... Arverési és eladási hirdetmény

LÖLEGEK... LUKÁCS VILMOS... Használt... Kétféle szonabó... Angol és francia... Szépen butorozott... Házi örökényen... BUTOR... Hirdetmény... Arverési és eladási hirdetmény

LÖLEGEK... LUKÁCS VILMOS... Használt... Kétféle szonabó... Angol és francia... Szépen butorozott... Házi örökényen... BUTOR... Hirdetmény... Arverési és eladási hirdetmény

LÖLEGEK... LUKÁCS VILMOS... Használt... Kétféle szonabó... Angol és francia... Szépen butorozott... Házi örökényen... BUTOR... Hirdetmény... Arverési és eladási hirdetmény

LÖLEGEK... LUKÁCS VILMOS... Használt... Kétféle szonabó... Angol és francia... Szépen butorozott... Házi örökényen... BUTOR... Hirdetmény... Arverési és eladási hirdetmény

LÖLEGEK... LUKÁCS VILMOS... Használt... Kétféle szonabó... Angol és francia... Szépen butorozott... Házi örökényen... BUTOR... Hirdetmény... Arverési és eladási hirdetmény

LÖLEGEK... LUKÁCS VILMOS... Használt... Kétféle szonabó... Angol és francia... Szépen butorozott... Házi örökényen... BUTOR... Hirdetmény... Arverési és eladási hirdetmény

LÖLEGEK... LUKÁCS VILMOS... Használt... Kétféle szonabó... Angol és francia... Szépen butorozott... Házi örökényen... BUTOR... Hirdetmény... Arverési és eladási hirdetmény

Köznevelő-osztály.

Köznevelő-osztály... Öszi menckoff... Téli kabát... Ferenc József-kabát... Téli nadrág... Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Köznevelő-osztály... Öszi menckoff... Téli kabát... Ferenc József-kabát... Téli nadrág... Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Köznevelő-osztály... Öszi menckoff... Téli kabát... Ferenc József-kabát... Téli nadrág... Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Köznevelő-osztály... Öszi menckoff... Téli kabát... Ferenc József-kabát... Téli nadrág... Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Köznevelő-osztály... Öszi menckoff... Téli kabát... Ferenc József-kabát... Téli nadrág... Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Köznevelő-osztály... Öszi menckoff... Téli kabát... Ferenc József-kabát... Téli nadrág... Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Köznevelő-osztály... Öszi menckoff... Téli kabát... Ferenc József-kabát... Téli nadrág... Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Köznevelő-osztály... Öszi menckoff... Téli kabát... Ferenc József-kabát... Téli nadrág... Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Nyomatott a 'Patria' irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgóipén, Budapest, IX. Üllői-ut 25.